

Memòria de l'any 2022

MUSEU D'HISTÒRIA DE
BARCELONA

INDEX

1.	PRESENTACIÓ	4
2.	FONS / COL•LECCIONS	12
A)	Increment dels fons	16
B)	Conservació preventiva i restauració	17
C)	Atenció de consultes	25
D)	Préstecs	26
E)	Fons en línia	28
F)	Arxiu arqueològic	28
G)	Reproduccions	28
H)	Biblioteca i centre de documentació	29
3.	PROGRAMES PÚBLICS	30
A)	Recerca i debat públic	31
B)	Formats expositius. Exposicions temporals	54
C)	Formats guiats. Visites i itineraris urbans	65
D)	Formats musicals. Audicions	67
E)	Formats escrits. Publicacions	70
F)	Formats acadèmics. Estudis	76
G)	Projecte escolar	78
H)	Comunicació i difusió	82
I)	Presència als mitjans	84
J)	Accessibilitat i inclusió	85
K)	Públics	87
L)	Usuaris	88

4.	COL•LABORACIONS I RELACIONS EXTERNES	90
A)	Xarxes	90
B)	Convenis i acords	93
C)	Projectes compartits	93
D)	Participacions	96
E)	Relacions institucionals	97
5.	ORGANITZACIÓ	98
A)	Recursos humans	98
B)	Memòria econòmica	98
C)	Obres i manteniment	99
D)	Lloguer d'espais	99
E)	Patrocini	100
6.	RESUM D'INDICADORS	101

1. PRESENTACIÓ

El **Museu d'Història de Barcelona** (MUHBA), ideat al llarg del primer terç del segle XX, prefigurat al Pavelló de Barcelona de l'Exposició Internacional de 1929 i que finalment va ubicar la seva seu principal en 1943 a la Casa Padellàs i a la Plaça del Rei, va combinar des dels seus inicis la dedicació a la recerca i difusió de la història de la ciutat amb la conservació i exposició del seu patrimoni, fins als temps contemporanis. El museu depèn de l'Ajuntament de Barcelona a través de l'**Institut de Cultura de Barcelona** (ICUB).

El MUHBA té una estructura de museu xarxa policèntric, amb les seves sales difoses per la ciutat i ubicades en diferents espais patrimonials, que configuren entre tots ells un marc idoni per abordar la trajectòria de la ciutat, essent alhora un referent a molts barris. Actualment, el museu és present a tots els districtes, excepte l'Eixample i, des que fou segregat del MUHBA el Monestir de Pedralbes, excepte també a Les Corts.

Aquests espais del museu mostren la colònia romana, amb les excavacions de la plaça del Rei i el temple d'August, entre d'altres espais arqueològics que formen part de la ciutat antiga; l'urbs medieval, amb el Palau Reial i el call jueu, i la ciutat moderna i industrial, amb l'ambició de capitalitat europea al Park Güell i els relats literaris a Vil·la Joana i amb el proveïment urbà (Casa de l'Aigua), la ciutat del treball (Fabra Coats), l'habitatge (Bon Pastor), la guerra i la postguerra (Refugi 307 i el Turó de la Rovira) i la metròpoli contemporània (Oliva Artés, també amb espais de “museu laboratori ciutadà”).

Aquests espais del MUHBA no funcionen com a àmbits separats i estancs, ans ben al contrari, constitueixen **polaritats** que connecten i s'entrellacen per tal de construir un relat flexible i plural de Barcelona, des de diferents perspectives històriques temporals i sectorials. Al cap i a la fi, com s'ha dit, s'ha de veure el Museu com un museu amb les sales per tota la ciutat. Com s'explicarà més endavant, això s'ha fet encara més palès aquest any amb el projecte de repensar el museu no com a edificis diferents, sinó com un conjunt de 55 sales.

Així doncs, el MUHBA esdevé un **museu de proximitat** sense perdre al mateix temps la condició de museu de la ciutat. En virtut d'aquesta doble dimensió, el museu és un instrument de política urbana amb un potencial notable per difuminar límits i distàncies entre centres i perifèries. Un dels objectius és abordar la perifèria des del centre i alhora la viceversa: portar **centralitat cultural** als barris, articulant relats i promovent patrimonis en una actuació compartida amb el teixit social i cultural. Cal indicar, en aquest sentit, que la tasca del Museu, a cavall de les polítiques culturals i de les polítiques urbanes, està consolidant en diàleg amb altres museus de ciutat europeus i fins i tot de més enllà, com es va mostrar l'any 2021 amb el congrés del CAMOC que va organitzar el MUHBA a Barcelona.

Resum de l'any

Aquest any 2022 s'han organitzat sis exposicions temporals, cinc de gran format (tres de les quals s'havien inaugurat l'ant anterior) i una de petit format. També s'han acollit tres exposicions.

Les exposicions de gran format han sigut les següents:

- 1) **Barcelona flashback. Kit d'història en 100 objectes** (MUHBA Casa Padellàs). Síntesi experimental radicalment innovadora en les formes de mostrar i situar la trajectòria de Barcelona, amb un mètode de lectura històrica interrogativa i, alhora, una proposta educativa. És, així mateix, un projecte de recerca internacional sobre com vertebrar relat històric, patrimoni urbà i ciutadania per avançar cap a una nova generació de museus de ciutat al segle XXI.
- 2) **Barcelona & Futbol. El gran joc social del segle XX** (MUHBA Oliva Artés). El futbol ha contribuït a la construcció social de la ciutat al segle XX: en els usos de l'espai públic, en la internacionalització i en l'economia; en els mitjans de comunicació, en els relats locals, les rivalitats, els hàbits dominicals, el joc i les joguines; en la vida quotidiana, en la construcció dels barris i de les identitats personals, col·lectives i territorials. En el cas de Barcelona la influència econòmica, social, política i cultural del futbol professional ha tingut una influència creixent i duradora en la imatge que es té al món de la ciutat i capital de Catalunya.

- 3) Alimentar Barcelona. Ciutat, proveïment i salut** (MUHBA Plaça del Rei). Alimentar la població ha resultat sempre una preocupació per a les ciutats i assegurar el proveïment i la seguretat alimentària va ser una de les principals ocupacions del Consell de Cent, des dels seus inicis. D'aleshores ençà, el govern de la ciutat ha maldat per garantir el subministrament i la qualitat dels aliments, bé perquè n'ha tingut la competència directa, bé perquè ha actuat de manera subsidiària, bé perquè ha buscat alternatives a l'acció insuficient d'altres autoritats. La intervenció del govern municipal arriba fins avui, amb Mercabarna i amb una xarxa activa de mercats municipals. Aquesta llarga trajectòria d'implicació municipal decisiva en el proveïment alimentari és una singularitat històrica de Barcelona.
- 4) Habitar Barcelona. Reptes, combats i polítiques del segle XX** (MUHBA Oliva Artés). Es presenten les diferents etapes d'un cicle històric que recorre les polítiques d'habitatge al llarg del segle passat. S'inicia amb l'arribada massiva d'immigrants a Barcelona i les primeres promocions d'habitatges protegits, i acaba a finals del segle amb la crisi de 1997. La dinàmica que aquests processos imprimeixen a la ciutat impulsa les reivindicacions del moviment veïnal, amb la demanda de millora urbana en els barris. Es tracta d'un cicle caracteritzat pel canvi d'orientació en la tinença de l'habitatge, de lloguer abans de la guerra civil, amb episodis com la vaga de lloguers de 1931, a la difusió de l'adquisició en propietat en les dècades del *desarrollo* i la crisi del final de segle, que va marcar l'entrada en un nou cicle dins del qual encara avui ens trobem immersos.
- 5) Protegir Barcelona. Bombers i prevenció d'incendis, 1833-2022.** Projecte d'història urbana que s'endinsa en un aspecte cabdal de la trajectòria de la ciutat contemporània, la de protegir persones i béns. L'exposició compta amb una important exhibició de vehicles històrics, a banda de fotografies, vitrines amb aparells de comunicació i avisos i altre material relacionat amb la prevenció, audiovisuals dels grans incendis, una maqueta de la caserna de Llevant, entre d'altres. Té per objectiu posar de relleu el paper clau de la prevenció dins les tasques que el cos de Bombers de Barcelona porta a terme. Al cap dels anys, la feina de prevenció per evitar els incendis ha arribat a ser tan important com l'extinció i el salvament. Fa un recorregut sobre el paper de la prevenció en cada moment històric.

L'exposició de petit format ha estat la següent:

- 1) **Sarrià i Barcelona. Vers la ciutat metropolitana.** L'agregació al municipi barceloní de la vila i el terme de Sarrià el 1921 va ser una fita transcendental en el camí vers la configuració de la gran metròpoli de Barcelona. Es va obrir llavors un intens debat polític, amb tres protagonistes clau, que jugaven una partida a tres bandes: l'Ajuntament i, com en tot conflicte d'aquesta mena, s'hi barrejava l'activitat pública amb una altra de despatxos, que va ser fonamental per precipitar els esdeveniments. I, com a escenari de fons, una conjuntura històrica i una determinada correlació de forces que van fer possible l'agregació justament aleshores.

Les exposicions acollides per part del museu són les següents:

- 1) **Obeliscs industrials. Xemeneies/BCN.** Per mitjà de fotografies i mapes, aquesta exposició documenta les seixanta-set xemeneies industrials que queden dempeus a Barcelona, conservades majoritàriament com a monuments històrics solitaris. Des de l'any 2000, bona part d'aquestes xemeneies han estat declarades monuments protegits en el catàleg de patrimoni històric de la ciutat.
- 2) **Corpus. 700 anys de festa a Catalunya.** L'herència del Corpus ve de lluny. Fa més de set segles que els pobles, ciutats i viles s'engalanen pel pas de la processó, en el tombant de la primavera a l'estiu. L'exposició s'endinsa en la història del Corpus a través del full de rengle d'una processó.
- 3) **Poble Nou. La memòria pintada.** Es tracta d'una exposició singular sobre la metamorfosi històrica al Poble Nou gràcies a la representació pictòrica del barri de l'artista Neus Martín Royo, que es combinarà amb la documentació fotogràfica i textual de l'Arxiu Històric del Poblenou.

Seguint la pauta habitual al Museu de treballar per projectes, quasi tots amb uns quants anys de durada, anant i tornant entre la recerca i la programació pública, les exposicions no han estat sinó un més entre els formats proposats per abordar unes i altres qüestions. L'exposició no ha de ser necessàriament el "format rei" en tots els casos. Entre els altres formats públics del museu també hi ha visites, itineraris,

seminaris, conferències, concerts, col·loquis, maques guia i llibres, i entre els terrenys abordats pel Museu destaquen a) la història urbana i de la inserció de la ciutat en àmbits més amplis; b) els camps patrimonials en els quals fa anys que el Museu treballa: arqueològic, arquitectònic, paisatgístic, literari, musical i alimentari; i, finalment, c) l'estudi de les metodologies d'apropiació de la ciutat per una ciutadania diversa: propostes educatives, teoria i pràctica de l'itinerari urbà, etc.

Una de les claus de la programació pública del Museu com a centre de coneixement (aquesta definició engloba amb escreix la de centre de cura d'objectes i programació d'activitats) és la de no diferenciar entre recerca i difusió, amb les sessions de presentació i debat sobre els resultats de les recerques necessàries per impulsar el Museu sempre públiques, i sense distingir d'entrada entre "públic general" i "públic especialitzat". L'amalgama de persones de formacions i orígens diferents no pot ser un complement, sinó que és una de les claus d'un museu de ciutat culturalment cohesionador al segle XXI. Els resultats fins ara aconseguits semblen corroborar que la que s'acaba d'exposar és una bona manera per aconseguir un apropament més participatiu, coral i plural, i d'incidir en la visió que ciutadans i visitants tenen de la trajectòria de la ciutat.

En aquest sentit, cal destacar en 2022 el manteniment d'un bon ritme en construcció de la història i el patrimoni de Barcelona des del MUHBA i del seu **Centre de Recerca i Debat** (el CRED), amb propostes com les que tot seguit s'enumeren, un bon nombre de les quals coproduïdes i cofinançades amb altres entitats acadèmiques, culturals i socials, amb una xifra en augment de propostes conjuntes íntegrament finançades per l'entitat col·laboradora que troba en el Museu en entorn creador de sinèrgies. Destaquen tant els grups universitaris, barcelonins i d'altres contrades, com les institucions culturals, els centres d'estudis locals i les entitats veïnals. En el benentès que, en tots els casos, el rigor en les tasques endegades és la base sobre la qual es poden retrobar múltiples aportacions.

La recerca és un dels fonaments bàsics de la programació pública del Museu, trencant barreres entre innovació i difusió per fer de la construcció de coneixement un procés a l'abast del públic.

Entre les propostes dutes a terme en aquest 2022 podem destacar les següents:

- 1) Simposi. *Joan Fuster figura d'un segle, 1922-2022. Centenari de l'intel·lectual català més decisiu del segle XX* (febrer de 2022).
- 2) Seminari. *El context de l'agregació de Sarrià a Barcelona el 1921: política i societat* (febrer de 2022).
- 3) Sessió. *Apamar la ciutat : la Carta Històrica de Barcelona 2.0* (febrer de 2022).
- 4) Seminari. *Les conquestes de drets de la ciutadania psiquiatritzada en el segle XX* (febrer de 2022).
- 5) Seminari-taller. *La història en femení. Dones i postguerra al barri del Bon Pastor* (març de 2022).
- 6) Col·loqui. *El futbol a Barcelona: espectacle de masses o font de valors ciutadans?* (març de 2022).
- 7) Seminari-taller. *Un projecte museístic de barri i de ciutat a les Cases Barates* (abril de 2022).
- 8) Seminari. *Immigració, habitatge i dret a la ciutat. La vida als HLM de París i als polígons de Barcelona i la seva presentació museística* (maig de 2022).
- 9) Taula rodona. *Memòria pública i patrimoni industrial a Barcelona* (maig de 2022).
- 10) Seminari. *Els espais del proveïment alimentari a la Barcelona del Consell de Cent (1249-1714)* (maig de 2022).
- 11) Col·loqui. *Barcelona, futbol i literatura: llegir i escriure sobre l'esport rei a la ciutat* (juny de 2022).
- 12) Seminari. *Els altres Verdaguers d'Europa* (juny de 2022).
- 13) Seminari. *Barcelona en postguerra: visions literàries II* (juny de 2022).
- 14) Jornada. *La biblioteca proustiana de Ferran Cuito* (setembre de 2022).
- 15) Seminari. *Les xarxes del proveïment alimentari de Barcelona: una visió a llarg termini* (setembre de 2022).
- 16) Seminari. *Variabilitat climàtica en el món romà i tardoromà: impacte sobre el pla de Barcelona* (novembre de 2022).
- 17) Seminari. *MUHBA Fabra i Coats - 3. La nau F, la ciutat del treball en marxa. La museografia i les col·leccions* (novembre de 2022).
- 18) Simposi. *Comparatistes sense comparatisme. La Literatura comparada a Catalunya* (desembre de 2022).

Als **Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni**, ben assentats com a format que aplega recerca i difusió a MUHBA Plaça del Rei, es van afegir el 2017 els **Diàlegs d'Història i Literatura**, que tenen lloc a l'espai MUHBA Vil·la Joana, i els **Diàlegs del Park Güell**, centrats en aquest darrer cas en el vincle entre les arts i la ciutat.

Respecte al treball en xarxa amb altres ciutats, a escala internacional, s'ha de posar de relleu la continuïtat dels treballs de la xarxa de Museus impulsada des del

MUHBA, el **City History Museums and Research Network of Europe**, en estreta col·laboració amb la tasca de la secretaria a Amsterdam i amb la continuïtat dels contactes amb Eurocities i les institucions europees. En aquest mateix context, cal esmentar la preparació i organització de la conferència del CAMOC de l'any passat.

Quant al treball amb xarxes radicades a Barcelona, a banda dels estrets vincles amb la xarxa Espais Escrits, les universitats i els centres d'estudis locals, cal destacar la tasca compartida amb entitats com l'Escola Baixeras, la Taula de l'Eix Pere IV, els Amics de Fabra i Coats, la Fundació Maquinista i Macosa, els antics treballadors de Pegaso, el Grup de Defensa del Patrimoni de Trinitat Vella, l'AVV del Bon Pastor i l'AVV del Poblenou. Quant al treball en xarxa amb altres ens de l'ICUB, cal destacar la tasca conjunta amb l'AHCB (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona) i la bona entesa amb el Servei d'Arqueologia.

A l'hora de mirar cap al futur, un gran resultat de la tasca del Museu serà el del seu programa per als més joves, ideat tant per als temps d'escola com per als temps no lectius, que són sovint els més fecunds a l'hora de motivar l'ànima de conèixer entre els més joves.

El **projecte educatiu del MUHBA** té l'objectiu de proporcionar les claus per llegir, interpretar i construir coneixement sobre la història de la ciutat de Barcelona a partir del seu patrimoni històric i artístic i de les formes i paisatges urbans. Aquest projecte educatiu, que en 2022 ha aplegat una xifra de 37.879 alumnes, programa activitats per a les escoles, des de l'educació infantil fins al batxillerat en forma de visites, itineraris o tallers, i porta alhora a terme el Projecte Educatiu Integrat, el qual agrupa programes de treball conjunt entre el museu i les escoles per tal de construir de forma cooperativa una estratègia de coneixement de la ciutat, a múltiples escales, i d'apropiació del seu patrimoni per part dels alumnes. En aquest context destaquen iniciatives del museu com les del **Patrimonia'm** (que aquest any s'ha hagut de suspendre), del **Viatge a Barcelona** i del **Casal d'estiu**.

Respecte la dimensió digital, la web del MUHBA ha sigut visitada per 223.494 usuaris, que han consultat 1.374.209 pàgines web. Pel que fa al canal de Youtube del museu, es van pujar 75 vídeos i hi va haver 29.115 visualitzacions. El nombre de seguidors va créixer en 230 persones i s'ha situat en els 1.378. A més, la pàgina de

Facebook ha publicat 181 posts i ha augmentat en 232 el seu nombre de seguidors fins arribar a 1.060. A Instagram s'han publicat 179 posts i s'ha arribat a 2.372 seguidors.

Respecte del **patrimoni moble**, cal esmentar tant la tasca regular al Centre de Col·leccions del MUHBA, que es detalla àmpliament en el proper capítol de la Memòria.

2. FONTS / COL·LECCIONS

El Departament de col·leccions té cura de les col·leccions de béns mobles i també vetlla per la conservació del béns immobles: jaciments arqueològics, edificis històrics del museu. L'activitat principal del Departament es duu a terme en el Centre de Col·leccions tot i que la gran mobilitat de les col·leccions i el patrimoni dispers en les diferents seus exigeix desplaçar-se a molts altres centres i espais.

MUHBA Centre de Col·leccions, un espai ubicat a dues naus situades a la Zona Franca de Barcelona, aspira a ser un referent R+D+i pel que fa a la conservació i la investigació del patrimoni moble del museu. Al llarg de l'any 2022, el departament ha portat a terme una feina transversal entre els diversos departaments del Museu i s'han fet esforços per consolidar i posar en valor el patrimoni arquitectònic i arqueològic de la ciutat.

Objectes en exposició

En total, aquest any 2022 el museu ha exposat 885 objectes en les exposicions permanents dels diferents espais patrimonials del MUHBA (597 al conjunt monumental de la Plaça del Rei, 107 al Call, 77 a Oliva Artés, 104 a Vil·la Joana, 58 a la Via Sepulcral, 26 a la Domus Avinyó, 4 a la Casa de l'Aigua, 3 a Porta de Mar, 1 al Temple d'August i 1 a la Plaça Antoni Maura).

A més, cal afegir 307 objectes de la pròpia col·lecció que es mostren en diferents exposicions temporals: en aquests, 68 han estat destinats per a l'exposició Barcelona Flashback a MUHBA Padellàs, 124 per a l'exposició Alimentar Barcelona al saló del Tinell i 113 per a l'exposició Barcelona & futbol a MUHBA Oliva Artés.

Noves adquisicions

Aquest any 2022 hi ha hagut l'adquisició de 242 objectes nous, entre els quals 17 procedents de l'associació d'Amics de la Fabra i Coats.

Registre

En aquest any 2022 s'han registrat o documentat un total de 1.652 objectes. Així doncs, fins ara el museu ja disposa d'un total de 62.719 objectes inventariats. Queden pendents per registrar un total de 21.937 objectes. La quantitat total d'objectes del museu ascendeix a 84.656.

Usuaris/visites del Centre de Centre de Col·leccions

Hi ha hagut 2.472 usuaris entre professionals i empreses que han utilitzat aquest any les dependències de l'Arxiu. S'han atès un total de 90 consultes a la col·lecció del museu. D'altra banda s'ha d'esmentar que segueix creixent el nombre de consultes per correu electrònic relatives a les col·leccions del museu.

A assenyalar també com a activitat de difusió la participació del Centre de Col·leccions en les diverses modalitats de portes obertes i a les visites de grups. Tot i que no és un espai obert a la visita regular del públic es considera molt important oferir i difondre el coneixement del seus fons i de la tasca que s'hi fa en el seu interior en relació amb la gestió de les col·leccions i el seu estudi. A destacar la seva inclusió en l'activitat del In Museu.

Conservació preventiva i restauració

Garantir la conservació per a les generacions futures dels bens patrimonials, mobles i immobles, que té confiats el MUHBA és una de les raons de ser del museu de la qual és te cura, en primera instància, des del departament de col·leccions mitjançant el servei de conservació preventiva i restauració. Garantir aquesta conservació del patrimoni a llarg termini comporta la necessitat de revisar periòdicament els fons i béns patrimonials custodiats, fer èmfasi en la conservació preventiva i per tant -entre altres coses- en el manteniment de la plena funcionalitat del Centre de Col·leccions, actualitzar permanentment els criteris d'actuació, tenir capacitat de donar resposta a imprevistos, treballar amb sèries llargues de dades i saber-les avaluar, mantenir la plena operativitat de l'arxiu de conservació-restauració, actualitzar coneixements, compartir experiències amb altres professionals, explorar mètodes més sostenibles per a la conservació del patrimoni, difondre la tasca duta a terme, etc. A més, cal tenir en

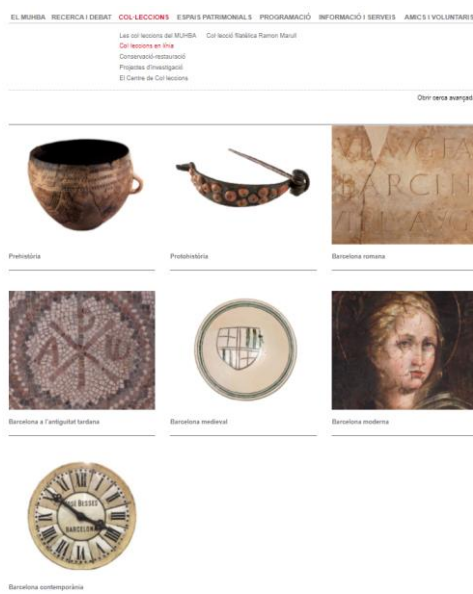
compte que l'expertesa del museu en l'àmbit de la conservació preventiva i restauració fa que sovint sigui requerida la seva participació en altres projectes de l'ICUB o més enllà.

Les principals actuacions en conservació i restauració d'aquest any són detallades més a baix.

Col·leccions en línia

Les col·leccions en línia van sortir en línia l'any anterior, el 2020, i continua adequadament en funcionament. El nombre de peces s'ha anat augmentat progressivament amb la incorporació de fitxes com les de les col·leccions orientals o les rajoles d'oficis.

URL: <https://cataleg.museuhistoria.bcn.cat/>

Col·lecció “Memòria del confinament”

Un cop que es va prendre consciència de la gravetat de la situació i que l'epidèmia de SARS COVID 19 deixaria una forta empremta en la vida de la ciutat, en molts sentits, es va fer evident la necessitat de recollir-ne i col·leccionar-ne objectes

representatius. Forma part de la nostra missió com a museu d'història recollir, documentar i conservar testimonis objectuals d'aquells fets i situacions que marquen la vida de la ciutat a través dels temps. Aquesta col·lecció "Memòria del Confinament" s'inscriu en la línia de fer col·lecció contemporània.

Pla d'inventari

El Pla d'Inventari és una iniciativa de l'ICUB, proposada per la Direcció de Memòria Història i Patrimoni i acceptada pel Consell de l'ICUB. Té per objectiu genèric perfeccionar l'inventari de totes les col·leccions patrimonials mobles d'interès artístic històric i cultural municipals per tal de deixar de parlar d'estimacions i al final del projecte conèixer el volum real de les col·leccions que custodien els museus. És un projecte ambiciós, iniciat el 2018 i que per tant es troba en el quart any d'execució. Es previst que pugui tenir continuïtat fins el 2025.

Per al MUHBA els objectius finals del Pla d'Inventari són:

- Tenir registrats a la base de dades tots els objectes existents al Centre de Col·leccions susceptibles de pertànyer a la col·lecció inventariada fins a conèixer amb exactitud el volum real de la col·lecció (excloent el monetari).
- Millora de l'operativitat i la fiabilitat de la base de dades garantint la seva plena utilitat com a eina bàsica de gestió mitjançant la correcta introducció de les dades mínimes necessàries per a cada peça, incloses les imatges.
- Revisió una per una, prestatge per prestatge, calaix per calaix, de les sales de reserva, per tal de tenir totes les peces identificades amb la seva ubicació, siglatge i condicions d'emmagatzematge correctes.
- Impuls al registre de material arqueològic pendent de tractament.

Tot aquest conjunt de tasques va ser adjudicat per l'ICUB a l'empresa Veraicon després del corresponent concurs. Completades les tasques assignades a la unitat MVB durant l'any 2018 les tasques del Pla d'Inventari han prosseguit en la mida del possible durant el 2022 amb les unitats de registre assignades a l'Arxiu Arqueològic i la col·lecció inventariada. Gràcies a Pla d'Inventari esperem assolir una substancial

millora de l'operativitat i la fiabilitat de la base de dades MuseumPlus amb la qual es gestionen les col·leccions del museu.

És molt important transmetre que el **Centre de Col·leccions** és així mateix un espai museogràfic i un espai més del MUHBA, no simplement el “Magatzem de la Zona Franca”. A més, són unes sales de reserva o un dipòsit patrimonial rigorosament gestionat. La seva finalitat última va fins i tot més enllà de la custòdia passiva i la conservació del patrimoni per a les generacions futures. Es tracta de conservar però es tracta també, i sobretot, d'activar la gestió del patrimoni com a font de coneixement a tots els nivells, per tal de fer-lo més rendible socialment. Per això, hem començat a estudiar una nova senyalització del Centre de Col·leccions que reflecteixi aquest caràcter d'espai museogràfic.

A) INCREMENT DELS FONDS

Aquest any 2022 hi ha hagut l'adquisició de 242 objectes nous gràcies en bona mesura a les tasques d'intervenció arqueològica dutes a terme, les quals han aportat 215 unitats del total, entre les quals 139 monedes. També hi ha hagut 22 cessions, 17 de les quals provenen dels Amics i Amigues de la Fabra.

Un dels objectius prioritaris pel que fa al creixement i enriquiment de la col·lecció del Museu, a part del creixent orgànic aportat per l'Arxiu Arqueològic, és el que fa referència als objectes capaços d'esdevenir testimonis de la ciutat contemporània. En

aquest sentit, es fan contínues gestions i es treballa en el creixement de la nostra xarxa de complicitats, però no totes les línies de treball iniciades acaben amb resultats positius, almenys a curt termini.

B) CONSERVACIÓ PREVENTIVA I RESTAURACIÓ

L'any 2022 s'ha preparat i posat en marxa el trasllat de personal, laboratori, arxius i despatxos necessaris per tal d'iniciar l'obra de rehabilitació de Padellàs-Llibreteria. Això ha comportat importants efectes sobre el programa anual, així com en la dinàmica de treball quotidiana a causa de la concentració dels llocs de treball al Centre de Col·leccions. Un altre projecte a remarcar és el de preparació de la nau F de la Fabra i Coats com a centre on s'abordi la història del treball. D'altra banda, s'ha de destacar que ha estat un any marcat encara per la Covid, tot i que a partir de juny la situació es va normalitzar.

Conservació del patrimoni moble: les col·leccions.

1) Condicionament i cura de les col·leccions.

Les tasques de conservació preventiva consisteixen a la cura global i regular dels objectes de les col·leccions, tant de la col·lecció pròpia com dels objectes cedits temporalment per d'altres institucions. En aquest apartat doncs, s'inclouen les tasques dutes a terme a exposicions temporals, exposicions estables, al Centre de Col·leccions del MUHBA, així com a la resta de centres on es conserven les col·leccions que tutela el museu.

Les principals tasques dutes a terme en l'àmbit de la conservació preventiva de les col·leccions han estat relacionades amb els projectes rellevants del museu:

- Preparació dels objectes seleccionats per a l'exposició estable de síntesi sobre la història de Barcelona BCN-Flashback.
- Exposició estable Barcino, la traça de la ciutat antiga.
- Concentració d'objectes a l'espai de reserva de la Fabra i Coats.

- 2) Exposició estable Barcino, la traça de la ciutat antiga. Sala Domus del Conjunt Monumental de Plaça del Rei.

Tasques de muntatge de l'exposició estable de la sala Domus derivades del projecte de renovació museogràfica al jaciment arqueològic de plaça del Rei. A nivell de conservació preventiva s'ha treballat amb el tractament dels objectes seleccionats per a ser exposats; s'han supervisat trasllats, i s'ha treballat en la preparació de suports, així com la manipulació i instal·lació dels objectes. El major volum de peces d'aquesta exposició prové del fons propi del MUHBA (294 objectes) del qual en destaquem els objectes que es mostren per primera vegada com la cadira curul (sella curulis), elements escultòrics com el cap de Silè, de Diana i de Bacus, així com un biberó (guttus).

- 3) Exposició Alimentar Barcelona. Ciutat, proveïment i salut , celebrada al Saló del Tinell.

A nivell de conservació preventiva s'han continuat fent les tasques de manteniment de l'exposició durant els mesos en que ha estat oberta al públic, amb inspeccions periòdiques setmanals de la totalitat dels objectes exposats fent especial atenció als condicionants de conservació sol·licitats pels prestadors; monitoratge de les condicions ambientals del Tinell, així com el tractament de les incidències i la resolució de les mateixes, la majoria relacionades amb la manipulació dels objectes que estaven més a l'abast per part de visitants, especialment el rellotge de la Boqueria i unes balances. El

mes d'octubre, acabada l'exposició, s'ha fet el seguiment de la desinstal·lació de tots els objectes.

Imatges del rellotge de la Boqueria.

- 4) Tasques de preparació i trasllat dels objectes amb motiu de la renovació de la sala expositiva dedicada a la Barcelona medieval. Sala de les Voltes romàniques del Conjunt Monumental de Plaça del Rei.

La renovació d'espais expositius del Conjunt monumental de plaça del Rei, ha fet necessari embalar i traslladar al Centre de Col·leccions el conjunt de peces que exposàvem fins ara en aquest espai.

La nova museografia renovarà el discurs de presentació actual i algunes de les peces a exposar. Per tal de manipular el menys possible les peces i tenir el control d'ubicació, s'han identificat, prèviament a l'embalatge, aquelles que retornaran per ser exposades i aquelles que restaran a les sales de reserva.

- 5) Tasques de revisió i neteja periòdica anual d'objectes en sales expositives: Conjunt monumental de Plaça del Rei, Call, Vil·la de Madrid, Domus d'Avinyó, Vil·la Joana, Tinell, Casa Padellàs i Oliva Artés.

Setmanalment s'ha realitzat el control visual de l'estat de conservació de les peces exposades als diferents centres pertanyents al MUHBA, amb especial

atenció a les metàl·liques per a detecció de clorurs. Anualment, aquesta inspecció es completa amb la neteja especialitzada de cada objecte, el canvi de material també per al control higromètric interior dels mòduls i vitrines, així com la neteja interior de la vitrina amb productes de neteja neutres no nocius pels objectes.

6) Millores d'emmagatzematge i marcatge de les col·leccions en el Centre de Col·leccions.

7) Finalització de les tasques de condicionament del fons fotogràfic antic i en particular adequació de plaques de vidre.

La tasca ha consistit en la neteja, condicionament i conservació preventiva d'una col·lecció de 368 plaques de vidre, en la seva majoria negatius, de plata i gelatina.

8) Tasques de conservació vinculades a donació:

Inspecció de les obres, prèvia a l'ingrés al museu, redactant l'informe corresponent d'estat de conservació. Supervisió de l'embalatge i desembalatge, acompanyament en el trasllat, control del sistema expositiu o en reserva i seguiment de la seva instal·lació. Seguiment de 100 objectes.

9) Inspeccions dels objectes de la Col·lecció del MUHBA amb motiu de préstec a diverses institucions.

Inspecció i supervisió de conservació fent tasques de correu i supervisió de la instal·lació de 18 objectes.

10) Seguiment del registre i moviment d'objectes relacionats amb el passat fabril de Barcelona (Fabra i Coats, nau F).

Els treballs de registre d'objectes vinculats al passat fabril de Sant Andreu (es registren 840 objectes i s'insereixen les dades al sistema documental creat, juntament amb el seguiment i actualització del registre de les ubicacions del total del conjunt, format per 3.529 objectes), han comportat que des de l'àrea de conservació preventiva i restauració es fes càrrec del condicionament i seguiment de la manipulació i trasllat d'aquesta col·lecció

a l'espai temporal designat dins la Nau F motivat. Aquest canvi d'ubicació està motivat per l'inici de les obres de rehabilitació de la Nau.

11) Condicions de conservació dels edificis i instal·lacions:

És important destacar que s'han destinat molts esforços, en coordinació amb el departament de manteniment del MUHBA i de l'ICUB, a controlar i resoldre algunes deficiències en els edificis i les instal·lacions per assegurar que als espais interiors hi hagi les condicions adequades per a protegir les col·leccions.

12) Projecte de nou laboratori de conservació-restauració al Centre de Col·leccions (substitueix l'existent a l'edifici d'oficines de la Plaça del Rei que es veurà reduït en el nou projecte a un espai per tasques bàsiques de manteniment i conservació).

L'equip de conservació-restauració ha executat la proposta de nou laboratori per a que cobreixi les necessitats del museu, especialment durant les obres de remodelació dels edificis del Carrer Baixada de Llibreteria i Casa Padellàs el 2022.

Restauracions

En l'apartat d'intervencions de restauració destaquem el tractament d'objectes seleccionats per a l'exposició "BCN Flashback" i per a les renovacions de les sales Domus i Voltes del subsòl arqueològic de la plaça de Rei. També destaquem la restauració del Retrat de Maria Josefa Massanés (MHCB09475) en motiu del préstec temporal a l'exposició "Feresa de silenci. Les artistes a la Revista Feminal",

així com els tractaments de conservació curativa fets al conjunt de peces provinents de l'escorxador i del Bon Pastor.

- 1) Objectes seleccionats per a l'exposició "BCN Flashback" i per a les renovacions de les sales Domus i Voltes del subsòl arqueològic de la plaça de Rei .

- 2) Conservació-Restauroció Retrat de Maria Josefa Massanès (MHCB09475)

- 3) Conservació curativa del conjunt de peces provinents de l'escorxador

4) Conservació curativa del conjunt de peces provinents del Bon Pastor

5) Conservació-Restauració de dos objectes en motiu commemoració de l'aniversari del Gran Teatre del Liceu.

Conservació del patrimoni immoble: edificis històrics i jaciments arqueològics.

1) Seguiment periòdic de l'estat de conservació dels jaciments museïtzats.

Realització d'inspeccions periòdiques amb elaboració de fitxes d'estat a tots els espais dependents del museu tot realitzant les tasques de manteniment necessàries per assegurar la correcta conservació amb la col•laboració d'una empresa externa contractada.

- 2) Estudi estadístic de dades de clima al Jaciment de plaça del Rei.
- 3) Monitoratge de plagues al Jaciment de Plaça del rei i al Park Güell.

Intervencions/restauracions en el patrimoni immoble

El 2022 s'han realitzat 22 tractaments de consolidació en diverses estructures del subsòl arqueològic de plaça del Rei, la majoria d'elles al sector sota Casa Padellàs. A la Necròpolis de Villa de Madrid s'ha realitzat la restauració del túmul perquè la reintegració estava molt desgastada.

- 1) Tasques de conservació-restauració d'un pany de mur medieval amb addicions d'època barroca i posteriors.

- 2) Restauració del mosaic policrom d'una estança de 24,50 m² de la domus suburbana d'Antoni Maura.
- 3) Direcció de la nova campanya de treballs de consolidació d'estructures al Turó de la Rovira per contrarestar alteracions provocades per la forta pressió a la qual està sotmès aquest indret

Documentació i arxiu de conservació-restauració.

- 1) Desenvolupament del Sistema d'Informació Geogràfica GIS pel seguiment i avaluació de l'estat de conservació del jaciment de Plaça del Rei.
- 2) Adaptació del sistema de registre de la Col·lecció Auxiliar/en procés a la plataforma Clipfiles.
- 3) Treball d'arxiu gràfic a la Plataforma Clipfiles.
- 4) Trasllat de l'arxiu de conservació restauració de la seu de Plaça del Rei en motiu de l'obra de rehabilitació de l'edifici de Llibreteria.

C) ATENCIÓ DE CONSULTES

S'han atès un total de 90 consultes a la col·lecció, les quals poden ser internes del MUHBA, ICUB i Ajuntament de Barcelona, relacionades amb préstecs i exposicions,

d'investigadors, per treballs vinculats a docència, de la premsa, d'audiovisuals o per publicacions, entre d'altres.

D) PRÉSTECES

Al llarg d'aquest any hi ha hagut un total de 2.539 objectes en préstec en altres museus i institucions. A més, cal tenir en compte que, a causa de la pandèmia, molts dels préstecs s'han hagut de suspendre o reprogramar. D'aquests préstecs 2.508 són de llarga durada i 31 han estat prestats per exposicions temporals. Entre aquests destaquen els 6 cedits per a l'exposició *Una educació en llibertat. Barcelona i l'escola 1908-1979* de El Born CCM, 5 cedits al Reiss-Engelhorn-Museen de Mannheim per a l'exposició *The Normans – a story of mobility, conquest and innovation* o les 2 per a l'exposició *L'enigma iber. Arqueologia d'una civilització* al Museu d'Arqueologia de Catalunya.

Els préstecs de llarga durada estan sobretot centrats en l'exposició permanent del Centre de Cultura i Memòria de El Born CCM, que té 2.185 peces del MUHBA, però també s'han cedit peces al Museu Marítim de Barcelona per a la seva exposició permanent (68), al Museu de Ceràmica de Barcelona (65), al Castell de Montjuïc (61) o a l'Acadèmia de Bones Lletres per a la Galeria de Catalans Il·lustres (47).

Relació de peces cedides en préstec de llarga durada segons els centres:

El Born CCM	2.185
Museu Marítim de Barcelona	68
Museu de Ceràmica de Barcelona	65
El Castell de Montjuïc	61
Acadèmia de Bones Lletres	47
Museu de les Aigües-Fundació AGBAR	29
Ajuntament de Barcelona	16
Museu d'Història de Catalunya	14
Museu de les Cultures del Món	6

Museu del Disseny de Barcelona	6
Museu Etnològic de Ripoll	3
Palau de Pedralbes	2
Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts	1
Monestir de Sant Benet (Montserrat)	1
Universitat de Barcelona	1
Museu Olímpic i de l'Esport	1
Museu de Montcada i Reixach	1
Museu Nacional Centro Arte Sofía	1

Relació de peces cedides en préstec de llarga durada segons els centres:

El Born CCM	6
Reiss-Engelhorn-Museen de Mannheim	5
Fundació Mascort (Torroella de Montgrí)	3
Museu d'Arqueologia de Catalunya	2
Palau Robert	2
Fundació Palau (Caldes d'Estrach)	2
Museu d'Art de Girona	1
MNAC	1
Fundació Joan Miró	1
Museu de Valls	1
Museu del joguet de Figueres	1
Fundación Juanelo Turriano (Madrid)	1
Museo Teatro Romano de Cartagena	1

F) FONTS EN LÍNIA

La pàgina web de col·leccions en línia (que es troba allotjada a la URL (<https://cataleg.museuhistoria.bcn.cat/>) agrupa més d'un miler de peces, principalment les que formen part de l'exposició permanent a MUHBA Plaça del Rei i a MUHBA El Call així com les que han format part de l'exposició *Barcelona Capital Mediterrània* i de *Barcelona Flashback*.

G) ARXIU ARQUEOLÒGIC

L'arxiu arqueològic, el qual forma part del centre de col·leccions, ha continuat amb la seva activitat com a espai de tractament de materials arqueològics.

Aquest any 2022 han ingressat procedents de noves excavacions 364 caixes/unitat d'emmagatzematge de 34 intervencions. A finals d'any a la base de dades del MuseumPlus de l'arxiu arqueològic hi ha un total de 16.937 caixes/unitat d'emmagatzematge registrats o inventariats que són el resultat d'un conjunt de 384 intervencions, mentre que pendents de registrar queden 11.008 caixes/unitat d'emmagatzematge d'intervencions antigues que es van regularitzant any rere any.

El total de l'arxiu arqueològic és de 27.945 caixes com a resultat d'un total de 1.112 intervencions.

A més, l'arxiu arqueològic ha rebut la visita de 1.076 usuaris i així com 9 visites professionals i deu de caràcter institucional.

H) REPRODUCCIONS

El Museu ha realitzat una lliure difusió de reproducció d'imatges dels seus espais per usos com els editorials o periodístics excepte en una sèrie de casos en què

s'han sol·licitat formalment la reproducció de peces de la seva col·lecció. Aquest any se n'han comptabilitzat un total de 19 peticions d'autoritzacions de reproduccions de diverses peces del museu, que han sigut demanades també per editorials, museus, diaris, empreses o persones particulars. Entre les obres demanades es troben el Reliquiari de Sant Abdó i Senén, imatges del Palau Reial Menor o la làpida de marbre de la colònia romana de Barcelona.

I) BIBLIOTECA I CENTRE DE DOCUMENTACIÓ

El MUHBA disposa d'una biblioteca pròpia que es troba a la Casa Padellàs. És sobretot d'ús intern, però s'obre als estudiosos i investigadors de la cultura barcelonina, però al mateix moment també a tota la ciutadania interessada en la ciutat. Està especialitzada en patrimoni i història urbana de Barcelona, des dels seus orígens fins a la contemporaneïtat amb una atenció preferent envers les fonts documentals de la seva cultura material. Entre els diferents serveis que ofereix, estan l'accés i la consulta a sala, informació i consultes bibliogràfiques, reproducció de documents i connexió Wifi. Aquest any 2022 el seu servei s'ha hagut de supeditar a les condicions especials causades per la pandèmia de la COVID.

Dades de l'any 2022

Adreça web: <http://catalegbiblioteca.museuhistoria.bcn.cat>

Nombre d'usuaris	287
Nombre total de registres	13.216

3. PROGRAMES PÚBLICS

En la línia de renovar els llenguatges del Museu com a pols de coneixement i apropiació del patrimoni al servei de la ciutadania, el MUHBA treballa per formats considerats tots ells equivalents i amb un interès variable segons els temes i propostes, començant per la necessitat de fonamentar moltes propostes en recerca pròpia i difuminant l'esquema que divideix entre “exposicions” i “altres activitats”.

Aquest esquema atorgava un paper de privilegi possiblement excessiu a les exposicions, com a herència dels temps previs a la multimedialitat del nostre temps. Aquesta qüestió és especialment rellevant en el cas dels museus d'història de ciutat, que han de ser inseparables del seu entorn urbà.

Aquest any 2022 s'han organitzat sis exposicions temporals, cinc de gran format (**Barcelona Flashback. Kit d'història en 100 objectes; Barcelona & Futbol. El gran joc social del segle XX; Alimentar Barcelona. Ciutat, proveïment i salut; Habitar Barcelona. Reptes, combats i polítiques del segle XX; i Protegir Barcelona. Bombers i Prevenció d'incendis, 1833-2022**) i una de petit format (**Sarrià i Barcelona 1921. Vers la ciutat metropolitana**). També s'han acollit tres exposicions: **Obeliscs industrials. Xemeneies/BCN; Corpus. 700 anys de festa a Catalunya; i Poble Nou. La memòria pintada.**

Així mateix destaquen la realització de 699 itineraris i visites públiques que han comptat amb 13.982 usuaris. Quant als més joves, les activitats del museu escola (visites guiades, itineraris, tallers didàctics, casal, etc.) han aconseguit aplegar 37.879 alumnes d'ESO i Batxillerat i que detallem més endavant. La programació en aquests formats s'agrupa en els diferents cicles del Centre de Recerca i Debat i les programacions sobre patrimonis musicals, totes dues realitzades entre diferents seus del Museu, relacionades amb els altres formats de la programació, començant per les exposicions.

Aquests resultats han estat possibles gràcies a la col·laboració i el treball compartit del Museu amb diferents institucions i agents de l'àmbit públic i privat, a l'aprofundiment i l'articulació del discurs museístic del MUHBA que es posa de

manifest en una gran combinació de formats (espais museïtzats, exposicions, visites, guies d'història urbana, models d'espai virtual, concerts, publicacions, jornades i seminaris) i també a l'afermament del programa educatiu integrat.

Quant als espais patrimonials, amb les seves respectives exposicions estables, el Museu d'Història de Barcelona ha comptabilitzat enguany un total de **626.236 visites**. A aquesta xifra **s'han de sumar les 334.442 persones** que van visitar el Temple d'August i l'espai museïtzat de Santa Caterina, que no es consideren espais patrimonials i es computen a part.

A) RECERCA I DEBAT PÚBLIC

El **CRED** (Centre de Recerca i Debat del MUHBA) no és un departament amb entitat i personal específics, sinó un node de confluència entre processos d'investigació des de tots els àmbits del Museu, els quals nodreixen sessions públiques que es realitzen en formats diversos. S'inclouen un bon nombre de projectes que, dins de la línia de programació del Museu i en conveni amb aquest, han estat proposats i finançats per altres institucions acadèmiques i culturals.

La **recerca** és un signe d'identitat de la programació pública del Museu d'Història de Barcelona i s'organitza amb el propòsit d'aconseguir el màxim de sinèrgies per nodrir tot el sistema del Museu. Aquesta és una especificitat de molts museus de ciutat, no tan sols del de Barcelona.

En el cas dels museus d'arts, ciència i tècnica, com també en els museus d'història nacionals, existeixen a les universitats i altres institucions acadèmiques els departaments corresponents que produeixen el coneixement adient per nodrir el discurs museològic. No és així en el cas dels museus de ciutat, ni a Barcelona ni a moltes altres urbs europees, d'aquí la necessitat específica d'una relació intensa amb els centres de recerca en arqueologia i en història urbana que no eximeix el museu de dedicar-se a la recerca pròpia per poder substanciar els seus programes públics.

En el cas del MUHBA, amb una llarga tradició, des de les recerques promogudes pel fundador del Museu, Agustí Duran i Sanpere, i des del Seminari d'Arqueologia i

Història de la Ciutat, iniciat en 1959 pel director Frederic Udina, acompanyades de publicacions d'una gran qualitat.

La recerca no és una activitat reclosa a l'interior del Museu i ha passat a articular la programació pública, en format de diàlegs, seminaris o jornades, però també altres diferents com exposicions, concerts, visites i rutes urbanes. Difuminar els límits entre recerca i difusió és, en aquest sentit, una de les més importants contribucions que un museu de ciutat pot efectuar a la democratització del coneixement i al trencament de les barreres entre cultura i educació.

El Centre de Recerca i Debat del MUHBA s'ha convertit en el motor essencial no tan sols del funcionament de tot el Museu, sinó del seu paper R+D+i com a centre exportador de coneixement. A més, això es plasma també en eines digitals com la Carta Històrica de Barcelona, allotjada a la pàgina web del museu i que s'ha convertit en una eina de referència a l'hora d'abordar la història de la ciutat des d'una perspectiva cartogràfica.

Les línies en què treballa el MUHBA són les següents:

- a) *relats històrics* de Barcelona, en múltiples modalitats i èpoques, per atendre la història de la ciutat, amb fonts arqueològiques, documentals, gràfiques i orals, en bona entesa amb el Servei d'Arqueologia i l'AHCB; i també relats literaris de Barcelona, dins del Projecte Vil·la Joana;
- b) *patrimoni i paisatge* (en cinc línies: arqueològic, arquitectonico-paisatgístic, literari, musical i alimentari) destinades a nodrir la programació pública del Museu en diferents formats i , en especial el programa d'exposicions;
- c) *innovació ciutadana* (educació, alzheimer);
- d) *documentació i conservació de béns mobles*, que inclou una línia de recerca bàsica per al Museu, amb l'estudi dels seus objectes,
- e) *tecnologies de la representació*: escanejat làser i tridimensionalitat, cartografia històrica i museologia virtual.

L'estratègia és en tots els casos la mateixa: tot allò que s'ha de preparar o estudiar, primer convé mostrar-ho públicament a través del Centre de Recerca i Debat del MUHBA, en les programacions a Plaça del Rei, Vil·la Joana, Park Güell, Oliva Artés i altres seus del Museu.

Es així com es pot nodrir gairebé sense cost afegit –perquè són recerques que igualment resulten imprescindibles – un bon programa d'estudis innovadors, mostrant i exposant en públic els treballs de cura d'objectes, de preparació d'itineraris i exposicions, de recuperació de productes patrimonials i d'atenció als diversos públics del museu.

Aquesta manera de treballar en règim de portes obertes ha generat així sinèrgies que en multipliquen el resultat, per l'interès d'altres institucions que fan estudis sobre Barcelona d'arribar a acords programàtics amb el Museu i mostrar-ne els resultats dins de la programació del MUHBA, en forma de jornades i seminaris, sia en format de presentació de recerques fetes sia, en la modalitat museu laboratori, per incentivar noves recerques.

Cal afegir, finalment, el “motor d'arrencada” de tot el sistema, que són els Diàlegs, actualment d'història urbana i patrimoni a MUHBA Plaça del Rei; d'història urbana i literatura a MUHBA Vil·la Joana; i d'història urbana i arquitectura a MUHBA Park Güell. En els diàlegs es presenten recerques ja efectuades o bé en curs, d'altres institucions i entitats i del propi Museu, dins de les línies de treball anteriorment esmentades. El seu paper dinamitzador i orientador de tot el conjunt és molt valuós.

Diàlegs d'història urbana i patrimoni

Els Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni són un cicle propi de conferències, que es fan en dilluns a la Sala Martí l'Humà de l'espai MUHBA Plaça del Rei, i constitueixen el format més flexible per explorar noves idees i per comunicar estudis sobre la trajectòria de la ciutat, el seu patrimoni historicoartístic i les representacions urbanes de Barcelona i altres ciutats. A data d'avui ja són més de 200 els diàlegs realitzats al museu que toquen una pluralitat de temes dels diferents períodes cronològics de la història de Barcelona.

Els diàlegs que han tingut lloc aquest any són:

1. **Circuit comercial de Barcino a partir dels estudis amfòrics.** A càrrec de César Carreras, 24 de gener de 2022.
2. **La història en femení. Maria Josepa Massanés. Escriptora, acadèmica, catalana il·lustre.** A càrrec de Margalida Tomàs, 7 de març de 2022.
3. **La llet a Barcelona, de medicina a aliment: de mitjan segle XIX a mitjan segle XX.** A càrrec de Jordi Viader, 21 de març de 2022.
4. **Regular la ciutat en nom de la salut pública. Molèsties i percepció del risc a Barcelona (1720-1803).** A càrrec d'Alfons Zarzoso, 4 d'abril de 2022.
5. **El sucre i la mel a la Barcelona medieval i moderna: consum, comerç i usos socials.** A càrrec de Marta Manzanares, 2 de maig de 2022.
6. **Epidèmies, salut i assistència a la Barcelona baix medieval.** A càrrec de Salvatore Marino, 16 de maig de 2022.
7. **Els professionals de la sanitat a la ciutat de Barcelona i la salut pública (1855-1918). Una perspectiva des de la història social.** A càrrec de Joaquim Maria Puigvert, 30 de maig de 2022.
8. **La industrialització xocolatera a Barcelona. El cas de la dinastia Amatller (1797-1960).** A càrrec de Jordi Vilar i Xavier Jou, 13 de juny de 2022.
9. **Producció d'olives i subministrament d'oli a Barcelona durant la segona meitat del segle XVIII.** A càrrec de Gabriel Jover-Avellà, 27 de juny de 2022.
10. **Barcelona a Jacint Verdaguer, les primeres iniciatives monumentalitzadores.** A càrrec de David Cap Costoya, 19 de setembre de 2022.
11. **L'economia política de la fam. Noves perspectives d'estudi sobre la crisi de subsistència preindustrial a partir de l'exemple de la Barcelona dels segles XV i XVI.** A càrrec de Pol Serrahima Balius, 3 d'octubre de 2022.
12. **Mel, clarea i cera. El trànsit i el consum dels productes apícoles a la Barcelona medieval.** A càrrec de Lluís Sales Favà, 17 d'octubre de 2022.

13. **La milícia i els cossos francs en la història de les revolucions a Barcelona (1820-1874). De la revolució liberal a la Primera República.** A càrrec de Jordi Roca Vernet, 14 de novembre de 2022.
14. **L'ardiacà Lluís Desplà i l'arribada de l'esperit renaixentista als segles XV i XVI.** A càrrec de Joan Bellsollell Martínez, 28 de novembre de 2022.
15. **Barcino i el seu paper en les xarxes de transport romanes a l'extrem occidental del Mediterrani.** A càrrec de Pau de Soto, 19 de desembre de 2022.

Diàlegs del Park Güell

Els diàlegs d'història, arquitectura i forma urbana, que tenen lloc a l'espai a MUHBA Park Güell-Casa del Guarda, han continuat amb el cicle Elogis de la corba, iniciat l'any anterior, i han seguit amb altres conferències que han aprofundit en l'obra d'Antoni Gaudí.

1. **Musica, oci i sociabilitat a la Barcelona del Modernisme.** A càrrec de Jaume Carbonell, 30 de març de 2022.
2. **Arquitectes de l'oci amb ornamentació vegetal a la Barcelona modernista.** A càrrec de Fàtima López, 20 d'abril de 2022.
3. **La Colònia Busquets a Vallvidrera, un exemple del fenomen de l'estiueig a la corona de Barcelona.** A càrrec de Teresa M. Sala i Garcia, 26 d'octubre de 2022.
4. **La fortuna de Gaudí i Domènech i Montaner. Un problema de fama.** A càrrec de Maria del Ripoll Freixa Serra, 9 de novembre de 2022.

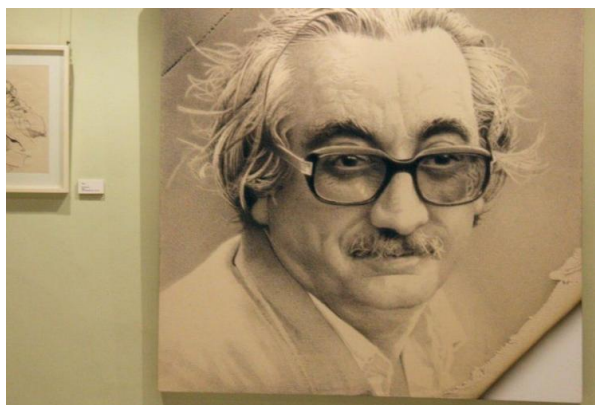
Jornades, seminaris i cicles de conferències

1. **Joan Fuster figura d'un segle, 1922-2022. Centenari de l'intel·lectual català més decisiu del segle XX**
Simposi

MUHBA Vil·la Joana (i Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona), del 2 al 4 de febrer de 2022.

L'any 2012, a la Facultat de Filologia, va tenir lloc el Simposi Internacional Joan Fuster: figura de temps. Aquell any tenien lloc cinc aniversaris relacionats amb la vida i l'obra de l'escriptor i assagista valencià. El Simposi Internacional Joan Fuster: figura de temps va voler commemorar-les totes, no per voluntat d'homenatge, sinó per mostrar la pluralitat del pensament de Joan Fuster i la seva vigència. Aquesta jornada pretenen una revisió crítica del significat d'aquests moments inicials de l'obra de Fuster, i del que signifiquen avui. Amb una puntualitat feliç, el dia de l'aniversari de la mort de Joan Fuster apareixia el volum Joan Fuster: figura de temps, a Edicions UB. Va ser l'embrió de la col·lecció Figura de Literatura Comparada en l'Espai Intel·lectual Europeu.

Amb: Gustau Muñoz, Marina Porras, Àlex Matas Pons, Valeria Gaillard, Ester Pino, Toni Rico, Núria Cadenes, Enric Pujol, Toni Mollà, Jesús Revelles, Josep Ballester, Bernat Ruíz Domènech, Jan Bruguera, Xavier Aliaga, Ferran Garcia Oliver, Bernat Padró Nieto, Francesc Viadel, Xavier Pla, Òscar Jané, Jordi Sebastià i Enric Bou.

2. El context de l'agregació de Sarrià a Barcelona el 1921: política i societat

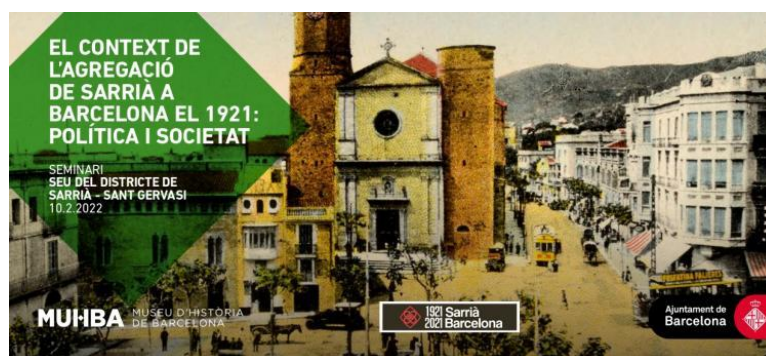
Seminari

Seu del Districte de Sarrià - Sant Gervasi, 10 de febrer de 2022.

Seminari organitzat amb motiu de l'exposició itinerant *Sarrià i Barcelona 1921. Vers la ciutat metropolitana* que es pot visitar a la Seu del Districte de Sarrià. Ha consistit en una sèrie de xerrades, impartides per Jordi Casassas i Carles

Puigferrat, que aprofundeixen en la conformació de la Barcelona metropolitana a principis del segle XX.

Amb: Albert Batlle i Bastardas, Jordi Casassas Ymbert, Carles Puigferrat Oliva i Joan Roca i Albert.

3. Apamar la ciutat : la Carta Històrica de Barcelona 2.0

Sessió

MUHBA Plaça del Rei, 16 de febrer de 2022.

El 2016, després de dos anys d'intensa activitat científica i tècnica, el MUHBA va treure a la llum una nova eina digital destinada a compendiar de manera gràfica el coneixement sobre el creixement i l'evolució urbanística de la ciutat al llarg de la seva història. El vora mig milió de consultes que ha rebut des de llavors palesa que ciutadans i estudiosos valoren com a força útil aquell esforç del MUHBA per condensar totes les dades disponibles en un seguit de plantes aixecades gràcies a la georeferenciació i vectorialització de la cartografia històrica preservada i de la cartografia contemporània de les troballes arqueològiques, ordenat cronològicament en una línia que abasta des del l'any 150 aC. fins a l'any 2010 i enriquit amb la informació específica que aporten les diverses capes addicionals projectables. Per aquesta raó, el MUHBA ha presentat en aquesta sessió la nova versió de la Carta Històrica de Barcelona, corregida, millorada i ampliada, i també les línies d'ampliació i millora futures.

Amb: Joan Roca, Ramon Pujades, Oriol Hostench, Pablo Martínez, Carme Montaner, Noelia Ramos, Jesús Burgueño i Francesc Nadal.

4. Les conquestes de drets de la ciutadania psiquiatritzada en el segle XX

Seminari

Centre Excursionista de Catalunya, 22 de febrer de 2022

El segon seminari del MUHBA sobre la salut mental dona continuïtat a l'anàlisi de les transformacions de les institucions psiquiàtriques amb un enfocament centrat en les reformes del segle XX. Un període on, dins i fora dels frenopàtics, es reafirmen diferents identitats col·lectives i es constitueixen els escenaris polítics on s'iniciaren els debats sobre els canvis necessaris en la legalitat que regulava les institucions psiquiàtriques. Una mirada en perspectiva històrica a un període decisiu on sorgeixen els primers grups que denuncien les agressions de la psiquiatria a la llibertat de la ciutadania.

Amb: Joan Roca i Albert, Edgar Vinyals i Rojas, Manuel Desviat i Muñoz, Iván Sánchez i Moreno, Bea Pérez i Pérez, Marta Espar i Figueras, Enric Arqués i Martí, Alícia Roig i Salas, Enriqueta Vidal i Domènech, Carles Albert i Gasulla, Alícia Fernández i Martínez, Dolors Ódena i Bertrán, Xavier Comín i del Castillo, Inma Arriaga i Guillén, Aitor Lopez i Lorenzo, Martín Correa-Urquiza i Vidal.

5. La història en femení. Dones i postguerra al barri del Bon Pastor

Seminari-taller

Biblioteca del Bon Pastor, 17 de març de 2022

En aquest seminari-taller s'han tractat temes de la vida quotidiana de les dones del Bon Pastor i el seu rol com a grans cuidadores de la família, amb treball dins i fora de casa. S'analitza el paper del Mercat del Bon Pastor com a espai de treball femení des de la seva creació l'any 1961. A través de la fotografia es visualitza com el món laboral de les veïnes del barri s'aglutinava al voltant del mercat. Altres indrets rellevants al territori, en aquest sentit, són la fàbrica de Can Sala, la fàbrica Sanchís i la Fabra i Coats. Al seminari-taller es mostra el dia a dia de les dones que habitaven les cases barates, a través de la recopilació de documentació gràfica (fotografia recuperada d'àlbums familiars) i les entrevistes realitzades. També es tracten qüestions com el seu origen, l'arribada al barri, la feina dins i fora de la casa, així com les festes i la vida al carrer, que es convertia en superfície útil dels habitatges tenint en compte les reduïdes dimensions de les llars i el nombre de persones que hi vivien. Un seguit de temes que ens parlen, des d'una mirada femenina, de la realitat d'un barri popular com el Bon Pastor.

Amb: Marta Delclós, Sònia Pons i Paula Ustarroz.

6. El futbol a Barcelona: espectacle de masses o font de valors ciutadans?

Col·loqui

MUHBA Oliva Artés, 31 de març de 2022

Diàleg en què, a partir del visionat del documental *L'equip petit* (El Cangrejo, 2011), es relacionen els discursos sobre els valors formatius i educatius del futbol amb la praxi real i la imatge que es projecta des dels mitjans de comunicació: el futbol com una oportunitat per a la cohesió social, però també el reflex d'actituds socials poc edificants. Ramon Besa parteix de la seva visió privilegiada del futbol espectacle, que té una projecció immensa a la ciutat de Barcelona. Alhora, la seva expertesa sobre el paper dels mitjans de comunicació el porten a parlar del rol d'aquests en el fet de traslladar un model de futbol amb uns valors potser massa propers a l'espectacle, la competitivitat a qualsevol preu, la idolatria, el professionalisme, el show-business, els diners com a objectiu, etc. Per la seva banda, Francesc Torralba se centra a explicar els valors i l'ètica del futbol i el seu impacte educatiu a la ciutat. La construcció de ciutadans per mitjà d'una activitat tan atractiva com és el futbol pot ser una oportunitat única en un món cada cop més atomitzat i mancat de recursos per mantenir uns valors humans fonamentals i dignes: l'amistat, el saber perdre i guanyar, la solidaritat d'equip, la creativitat, el respecte, etc. Aquest diàleg, en el context de l'exposició *Barcelona i el Futbol: el gran joc social del segle XX*, aborda una qüestió molt rellevant per a educadors, infants, esportistes, comunicadors i en general per a tota la societat.

Amb: Francesc Torralba, Ramon Besa, Xavier Pujadas i Carles Santacana.

7. Un projecte museístic de barri i de ciutat a les Cases Barates

Seminari-taller

Biblioteca del Bon Pastor, 7 d'abril de 2022

L'objectiu d'aquest seminari taller és posar a debat públic les propostes per al nou espai museístic dedicat a l'habitatge, com un espai del MUHBA ideat i gestionat en col·laboració directa amb el Districte de Sant Andreu i les entitats del Bon Pastor. La sessió de taller té per objectiu debatre els projectes en la fase final de la seva redacció i compta amb la participació del comissariat i l'equip implicat en la ideació i concreció d'un espai museístic ciutadà de nova generació.

Amb: Carmen Cazalla, Marta Delclós, Amador Ferrer, Marta Iglesias, Manel Guàrdia, Aurora Fernández, Toni Fernández, Natàlia Hervás, Andrea Manenti, Mònica Martínez, Aina Mercader, Newdivision, José Luis Oyón, Jordi Ramos, Joan Roca, Maribel Rosselló, Paolo Sustersic, Carme Trilla i Carme Turégano.

8. Immigració, habitatge i dret a la ciutat. La vida als HLM de París i als polígons de Barcelona i la seva presentació museística.

Seminari

MUHBA Oliva Artés, 12 de maig de 2022

La necessitat de respondre al creixement de les ciutats europees després de la segona guerra mundial va comportar una expansió sense precedents d'un model d'edificació i de zona residencial per a les classes populars derivats dels postulats del CIAM. En aquest marc, però, les respostes han estat molt més variables que no sembla, entre lloguer i propietat dels habitatges, entre equipaments concentrats dins del barri o més dispersos, entre polígons residencials vora ciutat o més allunyats, etc. Aquesta diversitat dins d'una aparent unitat formal ha comportat resultats molt desiguals a mitjan i llarg termini. En el seminari s'aborden els de París, amb un museu de nova generació que ara vol mostrar-los, i a Barcelona, on el Muhba també treballa a fons sobre com presentar el tema. I és que difícilment podria reinventar-se el museu de la ciutat sense abordar, en clau històrica, el verb habitar.

Amb: Joan Roca, Andrea Delaplace, Muriel Cohen, Fabrice Langrognet, Amador Ferrer, Carme Trilla, Imma Boj, Manuel Guàrdia, Maribel Rosselló, Paulo Sustersic i el Centre d'Estudis-Arxiu Vila Besòs.

9. Memòria pública i patrimoni industrial a Barcelona

Taula Rodona

MUHBA Oliva Artés, 18 de maig de 2022

Aquesta taula rodona forma part de l'exposició Obeliscs industrials de Brian Rosa, iniciativa que alberga MUHBA Oliva Artés com a Museu Laboratori.

Aquesta exposició es situa dins dels debats entorn a la memòria del passat industrial i la transformació de Barcelona des dels anys 80. Quin lloc ocupa la memòria industrial en les aspiracions posindustrials? En aquest acte, historiadors, investigadors del patrimoni i urbanistes debatran sobre l'estat actual de la memòria pública en relació amb el patrimoni industrial de Barcelona.

Amb: Mari Paz Balibrea, Joan Roca, Brian Rosa, Mercè Tatjer i Antonio Luna

10. Els espais del proveïment alimentari a la Barcelona del Consell de Cent (1249-1714)

Seminari

Centre Excursionista de Catalunya, 24 i 25 de maig de 2022

A la Barcelona preindustrial, sota el principi del bé comú, el poder reial i sobretot el municipal del Consell de Cent van desplegar una política d'ampli abast per tractar de garantir l'arribada d'aliments de qualitat i en quantitat suficient. Dins d'aquesta política, la centralització en llocs determinats de la distribució i comercialització d'aliments fou un dels trets més característics. Concentrar la venda dels diferents productes en porxos, places i altres instal·lacions permetia tenir una imatge cabal dels estocs d'aliments amb què podia comptar la ciutat, facilitava el control de la qualitat, dels preus i dels pesos i mesures, alhora que simplificava els mecanismes de recaptació fiscal. El present seminari es vol fixar en la implantació i desenvolupament d'aquestes infraestructures cabdals i el seu funcionament des d'una perspectiva urbana.

Amb: Joan Roca, Mikel Soberón, Ramon Pujades, Pere Ortí, Pol Serrahima, Pau Alcover, Laura Miquel i Pol Bridgewater.

11. Barcelona, futbol i literatura: llegir i escriure sobre l'esport rei a la ciutat

Col·loqui

MUHBA Oliva Artés, 9 de juny de 2022

Com un esport tan popular i que ha ajudat a vertebrar la ciutat influeix en la imatge literària de Barcelona? Com els escriptors han estat seduïts pel futbol, s'hi inspiren i l'incorporen a les seves trames i relats? L'objectiu fonamental de la taula és saber com un esport tan popular i que històricament ha ajudat a vertebrar la ciutat de Barcelona influeix en la literatura. D'aquest diàleg, en el context de l'exposició Barcelona i el futbol: el gran joc social del segle xx, sorgirà la solució a una qüestió poc explorada fins ara: el joc esportiu més popular del món és una font d'inspiració per a la literatura?

Amb: Màrius Serra, Anna Ballbona i Jordi Puntí

12. Els altres Verdaguers d'Europa

Seminari

MUHBA Vil·la Joana, 10 de juny de 2022

Tot al llarg del segle XIX, les cultures literàries europees van identificar i venerar alguns artistes i intel·lectuals com a representants exemplars de les seves cultures i/o nacions. Entre ells els poetes eren especialment valorats i alguns van rebre el títol de “poetes nacionals”. A través del procés de canonització, aquests artistes –en qualitat de sants culturals– van adquirir un estatus social i una importància simbòlica que tradicionalment estava reservada per a les autoritats reials i els sants religiosos. Jacint Verdaguer representa un cas típic de poeta nacional canonitzat com a sant cultural a Catalunya.

Amb: Joan Roca, Jaume Subirana, J.M. Domingo, Prešeren Marijan Dovic, Maria Xesús Lama, Jean-Yves Casanova, Magí Sunyer i Mireia Freixa.

13. Barcelona en postguerra: visions literàries II. XIV Seminari de Literatura i

Ciutat

Seminari

MUHBA Vil·la Joana, 18 de juny de 2022

El cop que va sofrir Catalunya amb la postguerra va afectar molt profundament la cultura, i especialment el camp literari i intel·lectual de Barcelona. Les conseqüències sociopolítiques i culturals d'aquella desfeta es projecten en el temps i, en molts sentits, encara perduren. Aquesta jornada ressegueix com va ser viscut aquest procés per part dels escriptors catalans, i les conseqüències en

la percepció de Barcelona com a capital cultural, provincianitzada fins l'extrem que, en irrompre la *gauche divine*, semblaven un grup de cosmopolites quan, en realitat, poden considerar-se la culminació d'un procés gestat en 1939.

Coordinació científica: Antoni Martí Monterde

Amb: Josep Lluís Martín Berbois, Antoni Furió, Antoni Martí Monterde i Antoni Batista.

14. La biblioteca proustiana de Ferran Cuito

Jornada

MUHBA Vil·la Joana, 17 de setembre de 2022.

Durant l'exili a Perpinyà i en plena ocupació nazi de França, l'enginyer i polític Ferran Cuito va comprar una gran llibreria de roure –“Le Vieux Chêne” de la mitologia familiar– i es va dedicar a la lectura com a forma de resistència davant d'una perspectiva ben poc falaguera. La seva passió per l'obra de Marcel Proust el portaria a reunir una biblioteca proustiana realment única. Des de l'exili, Ferran Cuito va ser també un dels promotors de la celebració del centenari del naixement de Jacint Verdaguer. L'any del centenari de Proust, i des de Vil·la Joana, es repassa la història d'aquesta biblioteca.

Amb: Amadeu Cuito, Glòria Farrés, Joan Safont i Xavier Pla

15. Les xarxes del proveïment alimentari de Barcelona: una visió a llarg termini

Seminari

Pati Llimona, 20 i 21 de setembre de 2022

El creixement i sosteniment de les ciutats està en estreta relació amb la capacitat d'alimentar la gent que hi viu. Barcelona ha passat d'uns 30.000 habitants en constituir-se el Consell de Cent, al segle XIII, als gairebé 1,700.000 habitants d'avui (prop de 5,000.000 amb la conurbació). Des del segle XIII ençà, per alimentar la ciutat ha calgut ocupar més terreny, anar més lluny, millorar l'organització institucional i comercial, adaptar-se a nous mitjans de transport, fer inversions i fer polítiques. En aquesta llarga trajectòria històrica, hi ha hagut innovacions, alteració d'equilibris i nous reptes, i a vegades s'han posat de manifest balanços energètics i impactes ambientals insostenibles. Aquest seminari analitzarà l'evolució de les xarxes del proveïment de Barcelona, els seus impactes i les seves fragilitats.

Amb la presentació de *Abastecer Barcelona* (traducció al castellà del llibre *Alimentar Barcelona*).

Amb: Maria Soler Sala, Mercè Renom, Francesc Nadal-Piqué, Meritxell Gisbert, Josep Colomé, Jordi Planas, Raimon Soler, Lluís Parcerisas, Enric Tello, Ana Moragues Faus, Àlvaro Porro, Gemma Tribó, Josep M. Ramon Muñoz, Ramon Ramon-Muñoz, Joan Marull, Sònia Callau-Berenguer i Pau Verrié Ainaud.

16. Variabilitat climàtica en el món romà i tardoromà: impacte sobre el pla de Barcelona

Seminari

MUHBA Casa de l'Aigua, 22 de novembre de 2022

Una de les principals característiques del clima mediterrani és la seva variabilitat temporal, que en la nostra regió es manifesta molt especialment en l'escassetat dels recursos hídrics disponibles. Tanmateix, els canvis climàtics del passat tingueren una gran incidència en la disponibilitat i l'ús d'un nombre notable de recursos naturals i, per tant, afectaren dràsticament a l'abastiment i l'activitat de la ciutat. Constituint la ciutat un espai la funció principal del qual no és la producció i l'extracció de recursos terrestres sinó la seva comercialització i el seu consum, els canvis climàtics tenen principalment una repercussió en l'abastiment de recursos biòtics a la comunitat urbana. En aquest sentit, incideixen doblement sobre un medi urbà com Bàrcino, provocant transformacions en la configuració de l'ecosistema urbà i suburbà i afectant la disponibilitat de recursos terrestres. Alguns espais urbans es poden veure directament alterats per la variabilitat climàtica, especialment en medis costaners, amb modificacions del front litoral associats a l'ascens marí o inundacions provocades per canvis en el règim hídric dels cursos d'aigua.

Coordinació científica: Carme Miró Alaix i Santiago Riera Mora

Amb: Jaime Frigola Ferrer, Santiago Riera Mora, Ramon Julià Brugues, Carme Miró i Alaix, Hèctor Orengo Romeu, Sabrina Bianco i Ana Pena Pérez.

17. MUHBA Fabra i Coats - 3. La nau F, la ciutat del treball en marxa. La museografia i les col·leccions

Seminari

Recinte Fabra i Coats, 24 de novembre de 2022

El projecte MUHBA Fabra i Coats – Barcelona, ciutat i treball ha de convertir la Nau F i la Sala de Calderes en un equipament museístic on s’explicarà el treball a Barcelona en el seu context geohistòric, recollint la complexitat i la transformació de les formes de treballar en el transcurs dels segles i oferint una mirada específica a la tradició industrial de Sant Andreu i a la Fabra i Coats com a establiment fabril emblemàtic. Es tracta d’un projecte compartit amb el Districte de Sant Andreu, els Amics de la Fabra i Coats i altres entitats relacionades amb el món del treball. Les obres per a la rehabilitació de la Nau F ja estan en curs, així com l’elaboració del projecte museogràfic i expositiu, en el qual tindran un pes específic i significatiu la col·lecció d’objectes de la Fabra i Coats, cedida pels Amics a l’Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) el 2009, i altres materials d’interès procedents d’altres entitats. En aquest seminari es presenten el projecte museogràfic i de disseny de l’espai, el projecte expositiu i les darreres actuacions realitzades per al condicionament, la conservació i el tractament de la col·lecció d’objectes.

Amb: Patricia Tamayo, Judith Barnés, Carles Puigferrat, Lúdia Font, Núria Miró, Anna Làzaro, Anna Garcia i Marta Segarra.

18. Comparatistes sense comparatisme. La Literatura comparada a Catalunya Simposi

MUHBA Vil·la Joana, de l'1 al 3 de desembre.

Aquest Simposi és la sisena edició d'un projecte obert amb edicions cada any des de 2016, que busca desenvolupar una perspectiva el més completa possible de la Història de la Literatura Comparada a Catalunya. Ja se n'han publicat dos volums que recullen les contribucions a Comparatistes sense Comparatisme des de 2016 a 2020; seguiran diversos volums que apareixeran periòdicament a la Col·lecció Figura, d'Edicions de la Universitat de Barcelona.

Coordinació científica: Antoni Martí Monterde

Amb: Túa Blesa, Jordi Riba, Josep Mengual, Ignasi Moreta, Bernat Ruiz-Domènech, Guillem Molla, Max Pérez, Alba Pedrós, Enric Iborra, Antoni Martí Monterde, Andratx Badia i Josep Maria Terricabras.

Presentacions:

- 1. Presentació del llibre *Barcelona 1969-1979. Els anys decisius del planejament de la metròpoli* de Joan Antoni Solans i Huguet. Amb:** Janet Sanz Cid, Joan Roca i Albert, Amador Ferrer i Aixalà, Oriol Nel·lo i Colom, Maria Rubert de Ventós, Marc Andreu i Acebal, María Eugenia Ibáñez i Job Solans Marsillach. Saló de Cròniques de l'Ajuntament de Barcelona, 25 de gener de 2022.
- 2. Presentació del llibre *La ciutat de Barcelona segons el fogotjament de 1496* de Lluís Sales i Favà.** La Porta de Mar i les Termes Portuàries, 2 de març de 2022.
- 3. Presentació del llibre *La revolució de l'habitatge a les perifèries obreres i populars: Nou Barris, 1939-1980* de José Luis Oyón, Manel Guàrdia i Maribel Rosselló.** Amb els autors del llibre i Joan Roca. MUHBA Casa de l'Aigua, 3 de març de 2022.
- 4. Presentació del llibre *Sarrià i Barcelona, 1921. La unificació municipal* de Carles Puigferrat.** Amb l'autor del llibre, Albert Batlle i Joan Roca. Seu del Districte de Sarrià - Sant Gervasi, 27 d'abril de 2022.
- 5. Presentació del número 15 de la revista *Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona (QUARHIS)*.** Amb: Núria Armentano, Anna Bach, Laura Castells, Alícia Domínguez, Míriam Esqué, Ferran Estebaranz, Xavier Maese, Marta Merino, Carme Miró, Laura Mònica

Martínez, Miquel Molist, Núria Montes, Dídac Pàmies, Jordi Serra, Eulàlia Subirà, Vanesa Triay i Joan Roca. **També inclou la conferència L'empremta de la Guerra Civil a Catalunya: Què podem aprendre de la solidaritat del passat per imaginar el futur?**, a càrrec de Sílvia Marimon Molas. Pati Llimona, 11 de maig de 2022.

6. **Presentació del llibre *Barcelona, una capital mediterrània a través de les seves cartes, 1381-1566* de Vicent Baydal.** Centre Cívic Pati Llimona, 14 de setembre de 2022.
7. **Presentació del llibre *Macosa, la fàbrica del Poblenou. Historia y lucha obrera* de Ferran Saro.** Amb l'autor del llibre, Josep Escrich, Joan Roca i Maria Raya. Centre Cívic Pati Llimona, 5 d'octubre de 2022.
8. **Presentació de la Guia d'Història Urbana *Merda Urbana / Bcn* de Manel Guardia.** Centre Cívic Pati Llimona, 19 d'octubre de 2022.
9. **Presentació de la Guia d'història urbana *Escola Pública / Bcn, 1900-1970* de Cèlia Cañellas i Rosa Toran.** Centre Cívic Pati Llimona, 16 de novembre de 2022.
10. **Presentació del llibre *Joan Fuster. Figura d'un segle*, editat per Antoni Martí Monterde i Àlex Matas Pons.** Universitat de Barcelona, 23 de novembre de 2022.
11. **Presentació del llibre *Barcelona – París. Història simbòlica de dues ciutats, 1890-1936*, editada per Christophe Charle i Antoni Martí Monterde.** Centre Cívic Pati Llimona, 14 de desembre de 2022. **També es va impartir una conferència a càrrec de Lluís Calvo.**

Altres actes

1. **Conferència “Manuel Utor, de Musclaire al Liceu. Història d'un tenor i d'un temps” a càrrec de Miquel Pérez García.** MUHBA Vil·la Joana, 14 de juliol de 2022.
2. **Conferència “L'evolució dels vehicles de bombers de Barcelona”, a càrrec d'Antonio Cabezas.** MUHBA Oliva Artés, 22 de desembre de 2022. Aquesta activitat forma part del programa d'activitats de l'Exposició *Protegir Barcelona. Bombers i prevenció d'incendis, 1833-2022*.

Actes aollits pel MUHBA

1. **Presentació del llibre *Trencant barreres. Dones a la Catalunya del segle XX* de Soledad Bengoechea. Centre Cívic Pati Llimona, 9 de març de 2022.**
2. **Espectacle literari 'Quatre parets fan una casa'. Habitar, crear i viure. A càrrec de Marta Tricuera i Gerard Bidegain. MUHBA Domus Sant Honorat, 13 de maig de 2022. Espectacle produït per Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català.**
3. **Recital poètic amb Maria Sevilla, la Dolors Miquel i l'Antonina Canyelles, acompanyades de la veu i el teclat de Marta Torrella, dins del cicle Poesia als Parcs de la Diputació de Barcelona. MUHBA Vil·la Joana, 17 de juny de 2022. Organitzat al Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola.**
4. **Cloenda del programa 'Memòria de les lluites per l'habitatge a Barcelona' MUHBA Oliva Artés, 30 de juny de 2022**

A l'acte de cloenda del programa «Memòria de les lluites per l'habitatge a Barcelona» confluiran la recerca realitzada per la UPC i el treball fet des dels territoris amb les Taules de Memòria dels districtes. Es presenta la programació d'activitats realitzada amb la participació de les Taules de Memòria, així com el mapa digital de la memòria de les lluites per l'habitatge. Finalment, hi haurà un espai de debat entorn el passat i present d'aquestes lluites.

5. **La lluita pel dret a l'habitatge: Les pressions de la globalització i l'assequibilitat a les ciutats avui**

Congrés ENHR (European Network for Housing Research)

MUHBA Oliva Artés, del 30 d'agost al 2 de setembre de 2022.

ENHR, xarxa europea per a la recerca de l'habitatge, té com a objectiu organitzar una conferència important cada any. Cada conferència té lloc en un país diferent i està organitzada per un Comitè Organitzador Local (LOC).

- 6. Presentació de l'audiovisual Barcelona en blanc i negre i 3D.** Organitza la Taula Eix Pere IV i l'Associació Fotoclub Poblenou, en el marc del projecte MUHBA Museu Laboratori. MUHBA Oliva Artés, 21 de setembre de 2022.
- 7. Escena Poblenou. Instal·lació. “Khaled: camí de refugi”,** dirigida per Martí Sancliment. MUHBA Oliva Artés, 20 i 21 d'octubre de 2022.

B) FORMATS EXPOSITIUS

EXPOSICIONS DE GRAN FORMAT

- 1. BARCELONA FLASHBACK. KIT D'HISTÒRIA EN 100 OBJECTES**

Data: Del 10 d'octubre de 2019 al gener de 2022.

Lloc: MUHBA Casa Padellàs

Visitants 2022: 3.354

Barcelona flashback és una síntesi experimental radicalment innovadora en les formes de mostrar i situar la trajectòria de Barcelona, amb un mètode de lectura històrica interrogativa d'objectes, arquitectures i paisatges i amb nous programes ciutadans. **Barcelona flashback** és, alhora, una proposta educativa, i és també un projecte de recerca internacional sobre el kit mínim de coneixement i consciència urbana que un museu de ciutat del segle XXI ha de proporcionar, en pro de la democràcia i del dret a la ciutat. A més, aquesta exposició s'inscriu de ple en els plans del MUHBA com a museu de ciutat del segle XXI, en l'horitzó de la reforma de la Casa Padellàs com a Casa de la Història de Barcelona, nucli de la xarxa d'espais patrimonials del Museu per tota la ciutat.

Es tracta d'un projecte experimental, com a laboratori de la renovació de Casa Padellàs com a espai nucleador d'un museu xarxa estès per tota la ciutat, i com a projecte expositiu que permet mostrar els millors cent objectes del Museu i convida alhora els ciutadans a completar-lo amb les seves donacions. L'exposició **Barcelona flashback** es perfila com un mètode de lectura urbana, un entrenament en l'art d'explorar la ciutat amb un mirall de la ciutat com a introducció i cinc parts: testimonis, relats, recorreguts, connexions i patrimonis.

Un mirall inicial presenta els Batecs de Barcelona en onze verbs, des de començar i treballar a lluitar i estimar, que el visitant pot decidir-se a travessar – o no– com en els contes de Lewis Carroll, per entrar en el món fascinant de la ciutat.

Aquest món de la vida urbana al llarg del temps quan arriba al museu es transforma en patrimoni i el visitant pot optar per **Escoltar TESTIMONIS (1)**, perquè els objectes parlen i l'interpel·len. A partir d'aquí, en els espais següents, el visitant pot optar per anar més enllà i **Construir RELATS (2)** en els quals els testimonis de la història urbana són interrogats pel museu i s'entrellacen amb els grans canvis geopolítics, de l'imperi romà al món colonial i al nostre temps. A una visió de conjunt dels temps que van de Barcino a l'era industrial, un temps molt llarg, segueix la sala on apareixen les preguntes i objectes de l'Edat Contemporània, de les primeres manufactures als temps dels mòbils.

Aconseguit un relat propi, el visitant es troba a la sala següent literalment enmig de la ciutat, per **Recórrer BARCELONES (3)** amb les claus per explorar-les a través de les arquitectures que n'han conformat el marc físic, de les cartografies que en fan la radiografia econòmica, social i política i dels paisatges que en resulten, com a síntesi de tot plegat. I de les múltiples Barcelones que són, juntes, Barcelona a Europa, **Connectant CIUTATS (4)** de manera comparativa, amb el planetari *Europa inter urbes*, elaborat per diversos museus de ciutat del continent, començant pel de Barcelona.

Aquest recorregut dels primers quatre àmbits efectuada com una recerca judicial, en què dels esdeveniments es passa a interrogar els testimonis, crear un relat, buscar el lloc dels fets i comparar-lo amb altres, el darrer àmbit **Llegir PATRIMONIS (5)** proposa travessar el pas de ronda de la muralla, que fins ara no es podia visitar, i saltar al món urbà, amb un exercici pràctic de lectura de paisatges centrat en la desconstrucció de la plaça de Ramon Berenguer el Gran i el barri Gòtic.

Aquest darrer àmbit té com a colofó i metàfora final el **rellotge dels flamencs**, amb la seva màquina de comptar el temps, els quarts i les hores, entre memòria i història. És el primer cop que es pot veure el rellotge per als visitants del museu.

2. BARCELONA & FUTBOL. EL GRAN JOC SOCIAL DEL SEGLE XX

Data: Inaugurada el 21 de juliol de 2021 i oberta tot l'any 2022.

Lloc: MUHBA Oliva Artés

Visitants 2022: 4.647

No es pot explicar la trajectòria contemporània de Barcelona sense tenir en compte en l'impacte del futbol: l'exposició trenca molts tòpics des de la perspectiva de la història urbana. El futbol ha contribuït a la construcció social de la ciutat al llarg del segle XX: en els usos de l'espai públic, en la internacionalització i en l'economia; en els mitjans de comunicació, en els relats locals, les rivalitats, els hàbits dominicals, el joc i les joguines; en la vida quotidiana, en la construcció dels barris i de les identitats personals, col·lectives i territorials. En el passat recent, el futbol ha estat una de les activitats que més intensament s'ha globalitzat en l'era digital, arribant fins als darrers racons del planeta. En el cas de Barcelona la influència econòmica, social, política i cultural del futbol professional ha tingut una influència creixent i duradora en la imatge que es té al món de la ciutat i capital de Catalunya.

3. ALIMENTAR BARCELONA. CIUTAT, PROVEÏMENT I SALUT

Data: Del 16 d'octubre de 2021 al 16 d'octubre de 2022.

Lloc: MUHBA Plaça del Rei

Visitants 2022: 47.495.

Alimentar la població ha resultat sempre una preocupació per a les ciutats. Ha estat una clau decisiva en la seva relació amb els territoris, en l'evolució al llarg dels segles de les tecnologies per aconseguir productes alimentaris i en les condicions en què homes i dones han pogut nodrir-se i mantenir la vida. Assegurar el proveïment i la seguretat alimentària va ser una de les principals ocupacions del Consell de Cent, la institució municipal barcelonina creada el 1249, des dels seus inicis. D'aleshores ençà, el govern de la ciutat ha maldat per garantir el subministrament i la qualitat dels aliments, bé perquè n'ha tingut la competència directa, bé perquè ha actuat de manera subsidiària, bé perquè ha buscat alternatives a l'acció insuficient d'altres autoritats. La intervenció del govern municipal arriba fins avui, amb Mercabarna, gran rebost de Barcelona i la Mediterrània occidental, i amb una xarxa activa de mercats municipals. Aquesta llarga trajectòria d'implicació municipal decisiva en el proveïment alimentari és una singularitat històrica de Barcelona que no es dona de manera equiparable a la majoria de metròpolis europees.

4. HABITAR BARCELONA. REPTES, COMBATS I POLÍTIQUES DEL SEGLE XX.

Lloc: MUHBA Oliva Artés.

Data: a partir del 30 de juny de 2022.

Visitants 2022: 3.958.

L'exposició presenta les diferents etapes d'un cicle històric que recorre les polítiques d'habitatge al llarg del segle passat. S'inicia amb l'arribada massiva d'immigrants a Barcelona i les primeres promocions d'habitatges protegits, i acaba a finals del segle amb la crisi de 1997. La dinàmica que aquests processos imprimeixen a la ciutat impulsa les reivindicacions del moviment veïnal, amb la demanda de millora urbana en els barris. Es tracta d'un cicle caracteritzat pel canvi d'orientació en la tinença de l'habitatge, de lloguer abans de la guerra civil, amb episodis crítics com la vaga de lloguers de 1931, a la difusió de l'adquisició en propietat en les dècades del *desarrollo* i la crisi del final de segle, que va marcar l'entrada en un nou cicle dins del qual encara avui ens trobem immersos. L'exposició, comissariada per Amador Ferrer i Carme Trilla, consta de quatre àmbits que corresponen als diferents moments del procés, i conclou amb reflexions sobre els problemes de l'habitatge avui, a partir de l'experiència del segle passat.

5. PROTEGIR BARCELONA. BOMBERS I PREVENCIÓ D'INCENDIS, 1833-2022

Lloc: MUHBA Oliva Artés

Data: A partir del 9 de novembre

Visitants 2022: 1.727.

Projecte d'història urbana que s'endinsa en un aspecte cabdal de la trajectòria de la ciutat contemporània, la de protegir persones i béns i que continua la sèrie d'exposicions verbals del MUHBA dels dos darrers anys: Alimentar, Habitar i ara Protegir. L'exposició compta amb una important exhibició de vehicles històrics, a banda de fotografies, vitrines amb aparells de comunicació i avisos i altre material relacionat amb la prevenció, audiovisuals dels grans incendis, una maqueta de la caserna de Llevant, entre d'altres. Té per objectiu posar de relleu el paper clau de la prevenció dins les tasques que el cos de Bombers de Barcelona porta a terme. Al cap dels anys, la feina de prevenció per evitar els incendis ha arribat a ser tan important com l'extinció i el salvament. Fa un recorregut sobre el paper de la prevenció en cada moment històric.

Una producció del Museu d'Història de Barcelona i Bombers de Barcelona.

EXPOSICIONS DE PETIT FORMAT

1. SARRIÀ I BARCELONA 1921. VERS LA CIUTAT METROPOLITANA

Lloc: MUHBA Vil·la Joana i MUHBA Plaça del Rei

Data: Del 5 de novembre de 2021 al 12 de gener de 2022 a MUHBA Vil·la Joana. Del 2 d'abril al 22 d'abril de 2022 a MUHBA Plaça del Rei.

Visitants 2022: 6.906.

L'agregació al municipi barceloní de la vila i el terme de Sarrià el 1921 va ser una fita transcendental en el camí vers la configuració de la gran metròpoli de Barcelona. Es va obrir llavors un intens debat polític, amb tres protagonistes clau, que jugaven una partida a tres bandes: l'Ajuntament i, com en tot conflicte d'aquesta mena, s'hi barrejava l'activitat pública amb una altra de despatxos, que va ser fonamental per precipitar els esdeveniments. I, com a escenari de fons, una conjuntura històrica i una determinada correlació de forces que van fer possible l'agregació justament aleshores. D'ençà del 1897 s'havien succeït nombroses temptatives de Barcelona per fer efectiva l'agregació, que van acabar amb sengles fracassos, gràcies a les bones relacions dels ajuntaments de Sarrià amb el Govern espanyol i la Casa Reial. La conjuntura política, però, canvià radicalment el 1921, i els sectors favorables a l'agregació van aprofitar l'ocasió per aconseguir que s'aprovés el Reial decret d'agregació de Sarrià a Barcelona. La decisió del Govern espanyol va desencadenar un fort moviment d'oposició, i Sarrià va viure un dels moments de més agitació política de tota la seva història.

Comissari: Carles Puigferrat

Aquesta exposició itinerant s'emmarca en les activitats organitzades amb motiu del centenari de la agregació del poble de Sarrià a la ciutat de Barcelona. Exposició organitzada amb la col·laboració del Districte de Sarrià-Sant Gervasi.

EXPOSICIONS ACOLLIDES

1. OBELISCS INDUSTRIALS. XEMENEIES/BCN

Lloc: MUHBA Oliva Artés.

Data: Del 4 d'abril al 17 de juliol de 2022.

Visitants 2022: 1.501

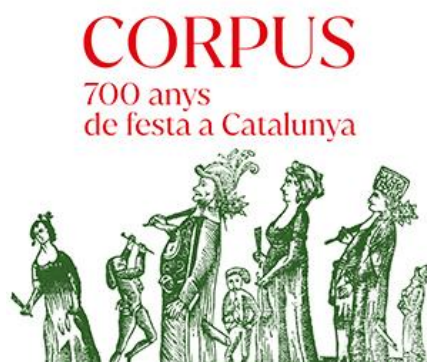
Per mitjà de fotografies i mapes, aquesta exposició documenta les seixanta-set xemeneies industrials que queden dempeus a Barcelona, conservades majoritàriament com a monuments històrics solitaris. Des de l'any 2000, bona part d'aquestes xemeneies han estat declarades monuments protegits en el catàleg de patrimoni històric de la ciutat, tot i que això no sempre n'ha impedit l'enderrocament, i encara en queden algunes sense catalogar. A la Barcelona d'avui, les xemeneies industrials conservades, a pesar que ocupen solars estrets, actuen com a fites altament visibles en espais públics i patis interiors privats. La seva presència dona cos als jocs d'equilibris històrics entre urbanistes, arquitectes, propietaris, defensors del patrimoni i promotors al bell mig d'un

mercat immobiliari intensiu. Ens parlen de la presència material del passat industrial, així com de les diverses onades de transformacions urbanes esdevingudes en temps recents. Aquesta exposició emprà la fotografia com a instrument per revelar processos espacials i relacions socials a la ciutat i impulsar-hi la reflexió individual i el diàleg cívic. El seu objectiu és estimular debats sobre la identitat local en antics barris industrials, sobre el patrimoni industrial, sobre la transformació urbana i sobre les polítiques de la memòria en els processos de reurbanització.

Dins del Projecte Museu Laboratori i del projecte de recerca Picturing de Brian Rosa.

2. CORPUS. 700 ANYS DE FESTA A CATALUNYA

Lloc: MUHBA Plaça del Rei

Data: Del 15 de juny al 29 de setembre de 2022.

Visitants 2022: 24.206

L'arrelament del Corpus a Catalunya ha deixat una forta empremta en un gran nombre de celebracions. La festa i, molt especialment, el seu ritual queda de manifest, entre d'altres, en els gegants i el bestiari, en l'art efímer de les catifes, les enramades i el tradicional ou com balla que dansa en un gran nombre de claustres i patis. L'herència del Corpus ve de lluny. Fa més de set segles que els pobles, ciutats i viles s'engalanen pel pas de la processó, en el tombant de la primavera a l'estiu. És una festa de caràcter marcadament religiós que transcendeix del seu àmbit sagrat i esdevé una festa ciutadana. Les celebracions i els rituals s'escenifiquen en la trama urbana amb la creació de la processó i converteixen els carrers i les places en un entorn sagrat on es combina la litúrgia

i el ritual amb la dansa i la festa. L'exposició s'endinsa en la història del Corpus a través del full de rengle d'una processó. El full de rengle és un document d'uns 15 cm d'alçada que permet veure de forma seqüencial i alineada tots els participants. Els primers exemplars daten de finals del segle XVIII. Aquest recurs ha estat molt utilitzat en la imatgeria popular catalana.

3. POBLENOU. LA MEMÒRIA PINTADA

Lloc: MUHBA Oliva Artés

Data: a partir del 10 de setembre.

Visitants 2022: 1.810.

Aquesta exposició combina la pintura de Neus Martín Royo amb documentació històrica i fotogràfica del Poblenou i activitats divulgatives, a més d'un projecte adreçat a les escoles. Hi podem veure els paisatges de la platja de la Mar Bella i també imatges antigues de la sastreria La Africana, la gelateria Tio Ché, el gasòmetre, les cotxeres de TMB, la cooperativa Pau i Justícia, actual Sala Beckett, o el Casino l'Aliança, entre d'altres. Es tracta d'un recull de memòries col·lectives, de veïns i veïnes, entorn de la transformació del Poblenou. A través del diàleg artístic i documental podem recórrer la petjada històrica del barri i apreciar-ne l'evolució. Una exposició singular sobre aquesta metamorfosi gràcies a la representació pictòrica del barri de l'artista Neus Martín Royo, que

es combinarà amb la documentació fotogràfica i textual de l'Arxiu Històric del Poblenou. El projecte es realitza de manera simultània a quatre edificis històrics del Poblenou: Can Felipa, la torre de les Aigües del Besòs, Palo Alto i MUHBA Oliva Artés.

Organitza: Arxiu històric del Poblenou.

C) FORMATS GUIATS. VISITES I ITINERARIS URBANS

Les visites als espais museïtzats i les exposicions temporals del Museu i els itineraris urbans, tant o més rellevants que les visites en el cas d'un museu de ciutat, han estat en la seva major part programats en reiterades ocasions al llarg de l'any.

Visites comentades

1. De la ciutat romana al Palau Reial Major medieval
2. El refugi antiaeri del Poble-sec. Refugi 307.
3. La casa de l'Aigua de la Trinitat. Conductes, dipòsits i comportes.
4. La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira.
5. Cristianisme, visigots i poder a Barcelona, segles IV al VIII.
6. L'habitatge a Barcino. Les domus dels carrers de sant Honorat i Avinyó.
7. El Palau Reial Major.
8. Interrogar Barcelona. De la industrialització al segle XXI.
9. Verdaguer i Barcelona.
10. In-Museu. Descobreix l'ànima dels museus.
11. En defensa pròpia: Verdaguer contra la censura.
12. La defensa de la ciutat moderna.
13. Barcelona Flashback. Kit d'història en 100 objectes.
14. Visita al centre de col·leccions del MUHBA a la Zona Franca.
15. Barcelona & Futbol. El gran joc social del segle XX.
16. Alimentar Barcelona. Ciutat, proveïment i salut.
17. Habitar Barcelona. Reptes, combats i polítiques al segle XX

18. El vaixell medieval Barceloneta I.

Visites d'autor

1. Tothom al carrer! La lluita per les llibertats a la Barcelona de la transició (1976-1979). Josep Grau.
2. Una, grande y libre. Escenaris de la dictadura franquista a Ciutat Vella (Josep Grau).
3. De Montcada a Barcelona. L'aigua a llevant de la ciutat (Mª José Durán / Manel Martín Pascual).
4. Made in USA: l'empremta nord-americana a Ciutat Vella (Josep Grau).
5. Gespa infinita. El parc de la Trinitat, un projecte olímpic. Curs de Relats Urbans (Mireia Teixidor).
6. La pesta negra: contagi, mort i fe en la salvació. Itinerari del curs de Relats Urbans (Sergi Lozano).
7. De convents a places, mercats i teatres. La transformació urbana de la ciutat de Barcelona a mitjan segle XIX. Itinerari del curs de Relats Urbans (Adam Bau).
8. Mariàngels Anglada a Barcelona (Maria Nunes)
9. Gabriel Ferrater i Barcelona (Maria Nunes)
10. Camins d'aigua: el proveïment d'aigua a Barcelona al llarg del temps. Itinerari del curs de Relats Urbans (Arturo de la Oliva)

Itineraris

1. Barcino/Bcn.
2. Quan el Call era el call dels jueus.
3. La formació d'una capital. La ciutat medieval.
4. L'obertura de la Via Laietana i la creació del barri Gòtic.
5. Urbanisme i poder vora la Plaça del Rei.
6. Raó, passió i negoci en la construcció de l'Eixample.
7. Barcelona en Diagonal
8. El barri del Bon Pastor.

9. Park Güell i l'aigua
10. La defensa de la ciutat moderna
11. L'aigua a Barcino. Una qüestió de pendents.
12. Vedettes i milicians. El Paral·lel i el barri del Poble-Sec durant la guerra civil.
13. El Park Güell i Barcelona.
14. La ruptura de 1714. Del Consell de Cent a l'Ajuntament Borbònic.
15. Barcelona i els indians. Negocis d'ultramar i canvi urbà, 1835 - 1916.
16. La formació d'una capital. La ciutat medieval
17. La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons.
18. Gràcia 1900. L'aparador burgès d'un barri obrer.
19. Sarrià i Barcelona 1921
20. Obeliscs industrials Xemeneies / BCN
21. Les fonts de Collserola
22. Itinerari literari al Park Güell
23. Un fil de tinta
24. Dones amb empenta a la Barcelona medieval
25. El carrer de Pere IV. Espina dorsal del Poblenou industrial.
26. Viure i ser enterrat
27. Josep Pla a Barcelona.
28. Dones i rereguarda.
29. Verdaguer i la natura. Itinerari literari i naturalístic.
30. Gaudí al Park Güell: arquitecte, urbanista i paisatgista.
31. Poblenou: la memòria pintada
32. Del mercat a la taula medieval.
33. La Barcelona de Montserrat Roig

D) FORMATS MUSICALS I AUDIOVISUALS.

Els formats musicals del museu no constitueixen una oferta musical autònoma, sinó que responen estrictament al programa d'història i patrimoni de Barcelona, metròpoli i capital, desenvolupat pel MUHBA, situant i explicant els patrimonis

musicals dins de la història urbana, tant els de creació barcelonina com els que arriben a la ciutat d'altres procedències, llevat d'algunes audicions acollides per les característiques, en aquest cas, dels espais patrimonials del Museu, com ara la capella de Santa Àgata, entre altres espais. Com cada any, un dels actes principals és tot el conjunt d'activitats que s'organitzen de cara a la Festa Verdaguer cada mes de juny. A més, de l'any 2022 també s'ha d'esmentar una iniciativa de caire més audiovisual com la quarta edició del cicle **Nits de cinema al MUHBA Park Güell**.

1. La flor-poema i Jacint Verdaguer. Amb: M. Carme Bernal i Carme Rubio. MUHBA Vil·la Joana, 26 d'abril de 2022. Dins del cicle de visites "Art i història als museus de Barcelona. Museus en flor".

2. Festa Verdaguer

Conferència i audició *Musicant Verdaguer*, a càrrec d'Arnau Tordera. Emissió digital, 8 de juny de 2022.

Recital de poemes Verdaguer- Xevtxenko. MUHBA Vil·la Joana, 10 de juny de 2022. L'acte s'ha preparat amb la col·laboració de la Catalina Girona, Andrii Antonovskyi, l'Associació d'Amistat d'Ucraïna i Catalunya (UCRACAT) i la Societat Verdaguer.

Concert *Verdaguer, 175 anys*, a càrrec del CordHomes d'Osona, dirigit per Pere-Mateu Xiberta i amb Núria Serrat al piano. MUHBA Vil·la Joana, 10 de juny de 2022.

Concert *Cantar Verdaguer!* A càrrec de Cor País Meu, acompanyat pel cantant i rapsoda Baltasar Font. MUHBA Vil·la Joana, 11 de juny de 2022. Coorganitzat amb el Parc de Collserola.

3. Música, Guerra i Radio Barcelona. Cicle de concerts al Park Güell, 17 de juny, 1 de juliol, 8 de juliol i 15 de juliol de 2022.

La guerra va transformar radicalment la pràctica social de la música, que es va lligar emblemàticament a les noves cerimònies polítiques i a les campanyes de recaptació de fons i de conscienciació ciutadana pròpies de la rereguarda. La radio va esdevenir un bastió i un refugi i entre noticiaris i missatges oficials, Radio Barcelona programava conferències i sobretot emetia música: concerts en directe de la seva orquestra simfònica i de conjunts de cambra i de lied, i també de ballables, de jazz, de clàssica. Amb

aquest cicle es recupera part de les músiques que durant la guerra van omplir d'esperança i de tranquil·litat el lleure d'algunes cases i, sobretot, de molts cafès i locals on els oients es trobaven per escoltar la radio.

Amb la Col·laboració de l'ESMUC i el suport de B:SM.

17 de juny de 2022: Música de cambra on the air. Amb: Maria Cuatrecasas, violí; Ignasi Piera, violoncel. Presenta: Irene Valle

1 de juliol de 2022: El Jazz més Europeu. Amb: Eva Slongo, Tcha Limberger, Bastien Ribot, Christoph Mallinger, Albert Bello, Oriol Saña i professors i alumnes de l'EMMCA. Presenta: Irene Valle.

8 de juliol de 2022: El lied sonava en català. Amb: Mireia Tarragó, veu; Laura Peribañez, violoncel; Carmen Santamaria, piano. Presenta: Laura Peribañez.

15 de juliol de 2022: Amb: La cobla contra el feixisme. Cobla de l'Esmuc. Presenta Albert Fontelles.

4. Cinema al Park Güell. Barcelona plató: quan la ciutat és l'escenari.

Plaça de la Natura (Park Güell), 22 de juny, 29 de juny i 13 de juliol de 2022.

Una selecció de pel·lícules que parlen de Barcelona i de la relació de la ciutat amb el cinema. En aquesta edició del cicle de cinema Barcelona en Moviment es presenten tres pel·lícules molt diferents que ajuden a mirar la ciutat com a espai físic i també com a escenari. La ciutat no és només el lloc concret on vivim sino que per les seves característiques (carrers, edificis,

espais públics) sovint el cinema la utilitza com a escenari d'històries que no tenen relació amb la mateixa ciutat. La ciutat, a través del cinema, pot aparèixer com la protagonista que emfatitza «jo soc Barcelona», o com en la pintura de la pipa de Magritte ens pot dir «això no és Barcelona».

Coordinació: Cèlia Marín.

5. **Acte de Nadal a Vil·la Joana. Lectura musicada del Poema de Nadal de Josep Maria de Sagarra, a càrrec de Joan Massotkleiner (rapsode) i Anna Godoy (arpa).** MUHBA Vil·la Joana, 18 de desembre de 2022.

D) FORMATS ESCRITS. PUBLICACIONS

El Museu organitza les seves publicacions, totes elles directament lligades a l'activitat i la programació del MUHBA, en diverses col·leccions. Cal esmentar com a grans formats les sèries Pòsits (resultats d'exposicions i obres clàssiques) i Documents (estudis en els camps de la historiografia i del patrimoni) i com a petits formats les sèries Textures (renovacions interpretatives), Llibrets de Sala (síntesis breus) i Guies d'història urbana (cartografies històrico-monumentals). A més, publica els Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona (QUARHIS), revista anual d'arqueologia, i el MUHBA butlletí, eina de difusió d'aquelles propostes en què el museu està treballant.

Enumeració dels llibres publicats aquest any pel museu

a) Col·lecció Pòsits

1. Barcelona-París: història simbòlica de dues ciutats, 1875-1936

Christophe Charle i Antoni Martí Monterde, editors.

Aquest llibre, resultat del doble Simposi Internacional Barcelona-París (2015), estudia les relacions intel·lectuals entre Barcelona i París des de la perspectiva de la literatura comparada, la història comparada dels intel·lectuals i la història cultural. Al llarg del segle XIX i XX, París va ser una referència ineludible per a tot Europa, i molt especialment a Barcelona. La major part dels grans escriptors catalans han passat en algun moment per París, sigui com a corresponsals, com a viatgers o com a exiliats, i han després de la capital de França una visió del que hauria de ser Barcelona, o del que hauria de defugir. A més a més, la literatura catalana s'ha definit, durant una gran part de la seva història i de manera molt profunda, en relació a la literatura francesa, fins el punt que la relació més important que estableixen els escriptors catalans del segle XX no és amb la literatura espanyola, com podria semblar sobre el mapa, sinó amb la literatura francesa. Per la seva banda, encara que no gaire freqüents, diversos autors francesos han fet estades a Barcelona que mereixen ser contextualitzades i estudiades. Encara que el desequilibri i les asimetries en aquesta relació són evidents, per la seva intensitat i amplitud desborda el tradicional estudi comparatista, i cal considerar-la des del punt de vista de la història cultural d'Europa.

Barcelona-París: història simbòlica de dues ciutats, 1890-1936

Cristophe Charle i Antoni Martí Monterde (editors)

MUHBA UNIVERSITAT DE BARCELONA UNIVERSITAT DE BARCELONA LC+IF PANTHEON SOMME

b) Col·lecció Documents

1. La revolució de l'habitatge a les perifèries obreres i populars: Nou Barris 1939-1980

José Luis Oyón, Manel Guàrdia, Maribel Rosselló, David H. Falagán, Joan Roger.

L'habitatge va ser protagonista absolut de la revolucionària formació i transformació del paisatge de les perifèries obreres i populars durant el franquisme. En aquest treball s'estudia el fenomen des d'un punt de vista ampli i relacional. L'habitatge no és tan sols un producte immobiliari, l'actiu d'un mercat responsable d'un creixement urbà explosiu. És, també, materialitat en relació canviant amb les infraestructures i les xarxes tècniques que el connecten amb la ciutat. Comporta, a més, altres tipus de relacions. La de com s'hi viu: des de la superfície útil de l'habitatge i la seva organització fins a les formes de les unitats familiars. L'habitatge és també un tipus de tinença, amb el que suposa de revolucionari l'accés massiu a la propietat des de 1960. Finalment, habitatge

també és la relació de veïnatge que es crea a través de tot tipus de lligams i trobades de sociabilitat barrial.

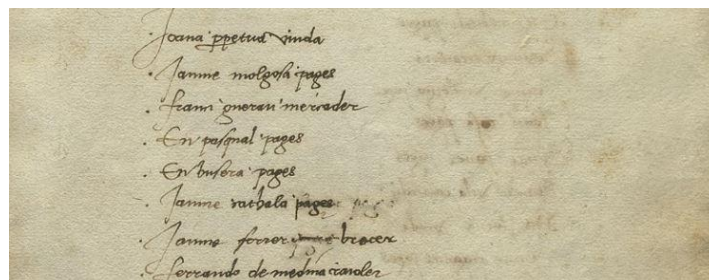
La revolució de l'habitatge a les perifèries obreres i populars: Nou Barris 1939-1980

José Luis Oyón, Manel Guàrdia, Maribel Rosselló, David H. Falagán, Joan Roger

2. La ciutat de Barcelona segons el fogatjament de 1496

Lluís Sales

L'any 1496, les Corts celebrades a Tortosa van acordar de sufragar el cost d'un exèrcit per lluitar contra el rei de França. Es va establir que cada foc del principat de Catalunya havia de tributar una quantitat fixa. Aquest mecanisme, conegut com a fogatge, s'havia de basar en un recompte general de les unitats fiscals: el fogatjament. L'enumeració va quedar transcrita en una sèrie de documents que han estat custodiats pels arxius fins a dia d'avui. El resultat del fogatjament de Barcelona, que editem en aquest volum, presenta els focs per illes de cases, i ofereix informació sobre l'ofici i la condició social dels ciutadans a les darreries del segle xv.

La ciutat de Barcelona segons el fogatjament de 1496

Lluís Sales i Favà

c) Col·lecció Textures

1. Innovació musical republicana. Barcelona, 1931-1934.

Josep Rabaseda, coord.

El 12 març de 2021, l'Escola Superior de Música de Catalunya i el Museu d'Història de Barcelona van organitzar la jornada d'estudi *La innovació musical republicana. Barcelona, 1931-1934*, amb la voluntat de fer explícits els nuclis principals i els mecanismes de la innovació musical a Barcelona en els anys d'esperança que van marcar els inicis de la nova República. Aquest volum reuneix articles escrits per especialistes de diversos àmbits que van participar en la jornada i també una crònica del debat posterior de cadascuna de les taules temàtiques. Els textos identifiquen les iniciatives, les institucions i les persones que van creure en les possibilitats d'una ciutat que encetava un període de llibertat creativa, uns anys en els quals es van posar les bases de diversos projectes per tal d'impulsar l'avantguarda i la connexió de la ciutat amb artistes internacionals, assolir l'avenç tecnològic, assumir les músiques foranes i dotar les pròpies de nous significats.

2. Sarrià i Barcelona, 1921. La unificació municipal

Carles Puigferrat

Quan l'any 1874 Rius i Taulet va plantejar que, per construir i gestionar l'àrea del pla Cerdà i el seu entorn resultava necessària la refosa dels termes municipals en un sol municipi, va començar un procés difícil que duraria mig segle. El darrer episodi va tenir lloc a Sarrià. Aquest estudi sobre l'agregació de Sarrià a Barcelona el 1921 obre una nova perspectiva d'un esdeveniment

transcendental per a la conformació de la ciutat metropolitana. El cas de Sarrià confirma que les agregacions dels municipis del Pla de Barcelona a la ciutat, tant el 1897 com el 1921, van ser possibles perquè van coincidir amb moments de greu crisi del sistema polític espanyol. Aquest procés no va ser únicament local: el que estava en joc no només era l'autonomia municipal de Sarrià sinó també la conformació d'una ciutat de Barcelona d'àmbit metropolità.

Sarrià i Barcelona, 1921: la unificació municipal

Carles Puigferrat i Oliva

Quan l'any 1874 Rius i Taulat va plantejar que, per construir i gestionar l'àrea del pla Cerdà i el seu entorn resultava necessària la refosa dels termes municipals en un sol municipi, va començar un procés difícil que duraria mig segle. El seu darrer episodi va tenir lloc a Sarrià.

Aquest estudi sobre l'agregació de Sarrià a Barcelona el 1921 obre una nova perspectiva d'un esdeveniment transcendent per a la conformació de la ciutat metropolitana, afunyada de la interpretació més tradicional. El cas de Sarrià confirma que les agregacions dels municipis del Pla de Barcelona a la ciutat, tant el 1897 com el 1921, van ser possibles perquè van coincidir amb moments de greu crisi del sistema polític espanyol.

MUHBA TEXTURES ● TI

d) Llibrets de sala

38. Diari de l'habitatge. Barcelona segle xx

Diari de l'habitatge

Barcelona segle xx

UNA CLAU DE LA HISTÒRIA DE BARCELONA

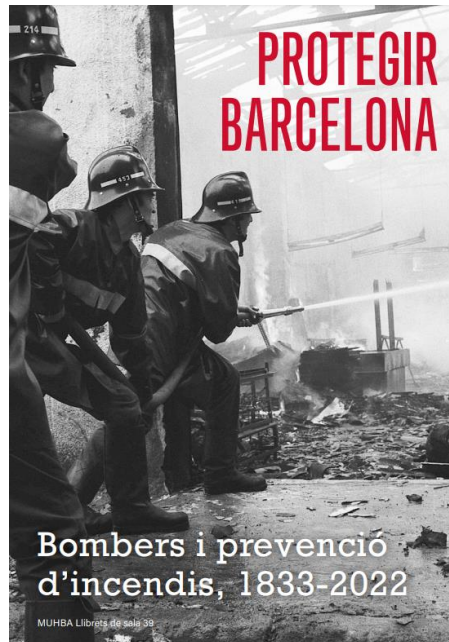
1. ORIGEN DE LA POLÍTICA D'HABITATGE (1900-1936)
2. LA BARCELONA DE POSTGUERRA (1939-1959)
3. LA CIUTAT DESARROLLISTA (1959-1975)
4. LA CIUTAT METROPOLITANA (1976-1997)

Interrogants de present i de futur

Claus i reptes de l'habitatge a Barcelona

MUHBA TEXTURES ● TI

39. Protegir Barcelona. Bombers i prevenció d'incendis, 1833-2022

F) FORMATS ACADÈMICS. ESTUDIS

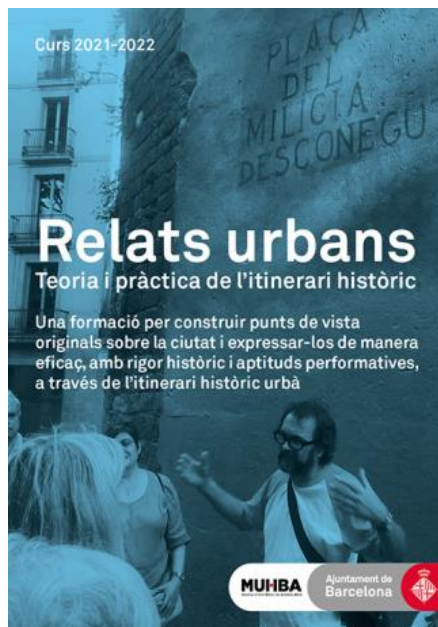
A partir de les línies de treball i de les polítiques públiques realitzades pel museu s'ofereix una formació que busca la renovació de la conceptualització històrica i patrimonial i abordar el vincle entre literatura, ciutat i Europa.

1. Curs Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric

Data: D'octubre de 2021 a maig de 2022 i d'octubre de 2022 a maig de 2023.

El curs «Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric» ofereix formació especialitzada per a futurs responsables de la ideació i la interpretació d'itineraris històrics urbans, amb l'objectiu de mostrar nous mecanismes de descoberta i presentació dels actius històrics i patrimonials de Barcelona. L'objectiu del curs és complementar l'estudi rigorós de la història urbana, el patrimoni històric i la seva gestió, així com el turisme cultural barceloní, amb el coneixement de tècniques pròpies de la performativitat escènica aplicades a l'itinerari urbà.

El curs forma part de l'aposta del MUHBA per una renovació profunda de les modalitats de visita de la ciutat per part dels barcelonins, i per la reformulació de les pràctiques turístiques en el marc dels projectes compartits amb els museus europeus de la seva xarxa, com ara la City History Museums and Research Network of Europe. Alhora, aquest curs aprofita la relació institucional i de recerca establerta entre el MUHBA i la UAB a través del programa del Màster en Intervenció i Gestió del Paisatge i el Patrimoni, coorganitzat per ambdues institucions. D'aquesta manera es comparteix una recerca comuna sobre el paisatge i el patrimoni urbà que es concreta en la proposta de mirades alternatives per compondre itineraris històrics urbans creatius i innovadors.

2. Curs *Els reptes de la ciutat a través del patrimoni*

Data: De l'1 al 5 de juliol de 2022.

El curs “Els reptes de la ciutat a través del patrimoni” té l'objectiu d'oferir als docents diferents situacions d'aprenentatge vinculades a grans desafiaments de la nostra societat com l'abastament d'aigua, l'alimentació o l'habitatge. La formació es durà a terme relacionant el patrimoni de la ciutat amb aquestes problemàtiques del món actual, que també han estat grans qüestions en el passat i que han donat peu a respostes diferents en funció del context històric. La formació vol ser un espai per compartir propostes educatives que parteixin del patrimoni i permetin a l'alumnat

fer-se preguntes sobre problemes vinculats a l'actualitat. Compartirem situacions d'aprenentatge que permetin a l'alumnat i al professorat seleccionar i interpretar la informació, així com experimentar, imaginar i crear de manera individual i col·lectiva, posant en valor el patrimoni a través del seu context històric.

G) PROJECTE ESCOLAR

El programa escolar que ofereix el Museu, que porta el títol de Interrogar Barcelona, té l'objectiu de proporcionar les claus per llegir, interpretar i construir coneixement sobre la història i el patrimoni de la ciutat de Barcelona i es fonamenta en una relació de doble direcció entre escola i museu, entre museu i escola. El programa educatiu, intítulat Interrogar Barcelona recull tant les propostes que configuren una oferta general de visites i itineraris com el Projecte educatiu integrat i el Casal d'estiu. El títol general del programa al·ludeix al seu plantejament de conjunt, a partir d'interrogants que condueixen als diferents temes de la història urbana i el patrimoni de la ciutat, amb vista a estimular l'estudi, la interpretació i la reflexió crítica compartida.

El programa d'activitats escolars del MUHBA té per objectiu, en suma, que l'alumne aprengui a pensar en termes històrics i a interpretar els elements del patrimoni per tal de poder construir el seu propi coneixement sobre la ciutat de Barcelona i el món dels nostres dies en el qual es troba la ciutat.

En 2022 el projecte educatiu, en formats diversos i en quatre idiomes bàsics (català, castellà, anglès i francès) ha aplegat una xifra de 37.879 alumnes d'ESO i de Batxillerat.

Dins del programa escolar s'articulen així mateix propostes concretes, a realitzar en una sessió de visita, taller o itinerari, que cobreixen des de l'educació infantil fins al batxillerat. Com es pot veure en el quadre que s'ha inclòs a continuació, aquestes activitats escolars, de 47 tipus en total, es divideixen entre visites guiades portades a terme dins dels diferents espais patrimonials del MUHBA (Plaça del Rei, Refugi 307, Park Güell, Turó de la Rovira, Oliva Artés, etc.) i en visites patrimonials, tallers didàctics i també itineraris fets pels carrers de Barcelona. Aquestes visites i itineraris han aplegat aquest any un total de 30.268 alumnes.

Activitats escolars curs 2022	total participant s	total grups	SESSIONS	VG / I / VP
Barcino, els orígens de la ciutat	3586	161	161	I
La formació d'una capital	2001	79	79	I
La fundació d'una colònia romana	93	4	4	TD
Poblenou motor industrial	261	11	11	I
Juguem a Barcino	28	1	1	TD
Projecte Park Güell	337	13	13	VG
De la ciutat romana al Palau Reial Major	165	6	6	VG
A Pic i Pala	1064	46	46	VG
Solidaritat per sobreviure	4853	216	216	VG
El parc, el Born i l'Exposició de 1888	24	2	2	I
Del mercat a la cuina i la taula en la Barcelona medieval	61	3	3	I
Cases, Places i Carrers	34	2	2	I
Urbanisme i poder	130	5	5	I
La construcció de l'Eixample	150	6	6	I
El Call de Barcelona als S. XIII i XIV	76	3	3	I
Camins i necròpolis	55	2	2	VG
Barcino/BCN	461	23	23	I
Arquitectura i natura	255	10	10	VG
Domus Sant Honorat	78	3	3	VG
L'aigua a Barcino	322	14	14	I
Portar l'aigua a la ciutat	122	5	5	VG
Viatge a Barcino	2644	106	106	I
Barcelona en temps del Gòtic	225	10	10	I
Barcelona sota les bombes	685	27	27	VG
Viatge a la Barcelona medieval	1134	46	46	I
Barcelona al límit. La guerra i el barraquisme	803	37	37	VG
Panoràmica històrica en 360°	262	10	10	VG
Güell, Gaudí i Barcelona	217	10	10	VG
La Barcelona moderna: abans i després	278	11	11	I
Viatge a la Barcelona del S. XVIII	99	4	4	I
Park Guell visites BSM	7407	306	306	VG
Pa i companatge a les taules medievals	103	4	4	I
Fabra i Coats una gran fàbrica de Barcelona	389	16	16	VG
Habitatge a Barcino	63	4	4	VG
Visita MUHBA 1H	368	16	16	VG
Barcelona.La formació de la metròpoli	26	1	1	VG
La BCN contemporània en 10 objectes	42	2	2	I
Visita Guiada Torre Baró	26	1	1	VG
Eixample Cerdà: gran transformació de la ciutat	240	10	10	I
Verdaguer la veu del poble	273	11	11	VG
Barcelona Flashback	22	1	1	VG
Gaudí i la natura	360	14	14	VG
Visita comentada a "Alimentar Barcelona"	123	6	6	VG
MUHBA a l'aula	78	3	3	TD
Repressió, atac i defensa	62	2	2	VG
Les elits de Barcino	26	1	1	VG
Habitatge d'elit al Park	157	8	8	VG
TOTAL	30.268	1.282	1282	30.268

Llegenda: VG: Visita Guiada; I: Itinerari; VP (Visita patrimonial); TD: Tallers didàctics

Autoguiats escolars

Per la seva banda, els autoguiats escolars han reunit un total de 7.611 alumnes que s'han distribuït de la següent manera:

Autoguiats escolars curs 2022	total participants	total grups	SESSION	AG
TOTAL AUTOGUIATS GENER	115	7	7	AG
Pl. del Rei	82	5	5	AG
Via Sepulcral	33	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS FEBRER	695	30	30	AG
Pl. del Rei	333	15	15	AG
Via Sepulcral	56	2	2	AG
Vil·la Joana	8	1	1	AG
Saló del Tinell	124	5	5	AG
Capella	122	5	5	AG
Tinell (Alimentar Barcelona)	52	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS MARÇ	1.414	70	70	AG
Pl. del Rei	732	36	36	AG
Via Sepulcral	37	3	3	AG
Saló del Tinell	263	12	12	AG
Tinell (Alimentar Barcelona)	45	3	3	AG
Capella	289	13	13	AG
Oliva Artés	16	1	1	AG
Turó de la Rovira	32	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS ABRIL	1.358	56	56	AG
Pl. del Rei	705	30	30	AG
Via Sepulcral	114	5	5	AG
Saló del Tinell	129	6	6	AG
Capella	191	8	8	AG
Oliva Artés	155	5	5	AG
Turó de la Rovira	64	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS MAIG	963	47	47	AG
Pl. del Rei	665	29	29	AG
Saló del Tinell	149	9	9	AG
Capella	149	9	9	AG
TOTAL AUTOGUIATS JUNY	608	24	24	AG
Pl. del Rei	169	7	7	AG
Vil·la Joana	216	8	8	AG
Saló del Tinell	46	2	2	AG
Oliva Artés	131	5	5	AG
Capella	46	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS JULIOL	26	2	2	AG
Pl. del Rei	26	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS AGOST				AG
TOTAL AUTOGUIATS SETEMBRE	238	11	11	AG
Pl. del Rei	238	11	11	AG
TOTAL AUTOGUIATS OCTUBRE	967	41	41	AG
Pl. del Rei	649	28	28	AG
Via Sepulcral	10	1	1	AG
Saló del Tinell	47	2	2	AG
Capella	207	8	8	AG
Vil·la Joana	54	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS NOVEMBRE	734	30	30	AG
Pl. del Rei	305	14	14	AG
Via Sepulcral	18	1	1	AG
Capella	185	7	7	AG
Turó de la Rovira	124	4	4	AG
Porta de Mar	52	2	2	AG
Oliva Artés	50	2	2	AG
TOTAL AUTOGUIATS DESEMBRE	493	30	30	AG
Pl. del Rei	206	12	12	AG
Saló del Tinell	128	8	8	AG
Capella	141	9	9	AG
Oliva Artés	18	1	1	AG
TOTAL	7.611	689	689	AG

El Projecte Educatiu Integrat del MUHBA porta a terme diversos programes específics de treball conjunt entre el museu i els agents de la comunitat educativa per tal

de construir de forma cooperativa una estratègia d'apropiació de la ciutat i del seu patrimoni per part dels alumnes.

Per a primària, el programa principal del Projecte educatiu integrat del MUHBA és el **Patrimonia'm**, una iniciativa ja amb més de 10 anys de continuïtat, que promou el treball cooperatiu entre les escoles i el MUHBA.

Per a l'ESO, l'activitat principal dins del Projecte educatiu integrat del MUHBA és la proposta de crèdit de síntesi **Viatge per Barcelona**, en versió pilot, adreçat a l'alumnat d'ESO. Aquest projecte té per objectiu fer conèixer i interpretar diverses realitats urbanes a partir d'una metodologia d'observació i anàlisi que es desenvolupa en recorreguts urbans autoguiats. Hi ha alhora el projecte d'aprenentatge **Ciceró BCN**, adreçat a 3r d'ESO, que té per finalitat de desenvolupar les capacitats de l'alumnat per poder fer de guies d'espais patrimonials de la ciutat.

Programa Escolar del curs 2021-2022

Des de fa anys, una de les ofertes educatives fonamentals del Museu es desenvolupa en el temps lliure dels més joves. El Museu compta amb el Casal d'Estiu del MUHBA, titulat Llegim la ciutat, que el museu organitza des de fa vuit anys i compta amb l'homologació de l'Ajuntament de Barcelona. Al casal els més joves s'ho passen molt bé, activitats d'aigua incloses, però ho fan amb una immersió intensiva en

el coneixement de la trajectòria històrica i el que ens ha llegat en forma de patrimoni a la ciutat. El seu objectiu és educar la mirada i donar eines perquè els nens i nenes siguin capaços d'observar i interpretar la ciutat amb la mirada ingènua del foraster, amb l'interès i la curiositat de qui la trepitja per primera vegada. Les activitats proposades ens apropen a la història i el patrimoni de Barcelona a través dels seus carrers, places i edificis. L'objectiu és la lectura de l'espai urbà i la seva apropiació.

H) COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

El MUHBA ha impulsat campanyes de comunicació específiques especialment per a les seves exposicions, menant campanyes digitals, a la premsa o a les xarxes del museu, però atorgant en tot moment un gran pes específic a mantenir ben informat i actiu el nombrós i variat nucli de ciutadanes i ciutadans que segueixen regularment i de manera participativa l'activitat i la programació del Museu.

Material gràfic

Un total de 24.100 exemplars del programa escolar, programa general (3 edicions) i programa CRED (2 edicions). 8.200 exemplars de díptics, tríptics, quadríptics i flyers.

Elements de difusió

Banderoles de carrer: 900 (de les exposicions: “Protegir Barcelona”).

Banderoles de centre: 6

Vinils finestra: 4

Roll-ups informatius: 10

Pàgina web i xarxes socials

Pàgines vistes a la web 1.374.209

Sessions 319.239

Usuaris 223.494

Xarxes socials

Seguidors a Facebook 1.060

Posts realitzats 181

Seguidors a Instagram 2.372

Posts realitzats (des d'octubre) 179

Seguidors a Youtube 1.378

Vídeos pujats 75

Visualitzacions a Youtube 29.115

Newsletters 90

Mailing (persones interessades en rebre informació): 4.194

I) **PRESENCIA ALS MITJANS**

Aquest any la presència del MUHBA als mitjans s'ha centrat en temes com les inauguracions de les exposicions “Bombers i prevenció d'incendis, 1833-2022”, Exposició “Habitar Barcelona. Reptes, combats i polítiques al segle XX, “Obeliscs Industrials Xemeneies/BCN”, “Sarrià i Barcelona, 1921, vers la ciutat metropolitana”, “Barcelona. Ciutat, proveïment i salut” i “La memòria pictòrica del Poblenou”.

Campanyes de premsa:

Aquest any s'han portat a terme dues campanyes de premsa: 1) Exposició “Protegir Barcelona. Bombers i prevenció d'incendis, 1833-2022”; i 2) Exposició “Habitar Barcelona. Reptes, combats i polítiques al segle xx”. S'han realitzat amb aquest propòsit dos dossiers de premsa.

Anuncis a diaris:

Diari El Periódico: 5 (Park Güell estiu, Curs Relats Urbans (2), Casal d'Estiu, Agraïments als usuaris i usuàries del MUHBA, exposició *Protegir Barcelona a Oliva Artés*).

El culturista: 1 (Casal d'estiu).

Sàpiens: 2 (Exposició Alimentar Barcelona i Barcelona i Futbol).

Petit Sàpiens: Casal d'Estiu

Cap Catalogne: 1 (Exposició Alimentar Barcelona)

J) ACCESSIBILITAT I INCLUSIÓ

Tot el programa del MUHBA està pensat des de l'òptica de l'accessibilitat cultural i de la inclusió social, esforçant-se per trencar els límits entre:

- Els centres i les perifèries, raó per la qual el MUHBA té les seves sales per la ciutat, el punt vertebrador de les quals es troba a Casa Padellàs.
- La recerca i la difusió, i per això tots els programes són oberts a tots els públics i posen en relació centres d'estudis i veïnals amb centres acadèmics, en contra de la diferenciació entre activitats generals i especialitzades.
- Dels temps escolar i l'extraescolar, raó per la qual es promou el Patrimoni'm, que aplega joves de tota classe, barri i condició cultural, així com un casal que permet unificar la passió de conèixer i les pautes d'estudi acadèmiques.
- La universalitat i la diversitat, cabdals tant en el disseny del programa *This is Barcelona*, adreçat a refugiats i nouvinguts, com en la ideació d'Estimul'art, un programa dirigit als malalts d'Alzheimer que és extraordinàriament respectuós amb allò de comú que té tota experiència humana.
- Els barris i la ciutat, a partir d'itineraris que reforcen alhora l'expressió dels patrimonis com a valor comunitari i com a elements de la personalitat de Barcelona.

Pel que fa a les activitats impulsades a l'hora de facilitar l'accessibilitat, cal destacar la participació del MUHBA dins de la iniciativa **Apropa Cultura**, oferint activitats com la ruta **Dins i fora de la ciutat romana** o la visita comentada al **Refugi 307**.

Menció a part mereix la iniciativa **This is Barcelona / Benvinguts a la ciutat**, un programa en diferents idiomes de coneixement de la ciutat adreçat a persones nouvinguts i a disposició de les institucions d'acollida. S'articula en una sessió d'acollida al museu, on es fa una introducció breu sobre la ciutat, seguida d'un itinerari per sis places de la ciutat que n'expliquen alguns dels seus aspectes principals (la plaça política, la religiosa, l'econòmica, la representativa i monumental, la ròtula comunicativa) i contribueix també a aproximar-se al creixement i història de Barcelona.

Aquest any s'ha organitzat l'activitat en un total de dotze vegades i ha reunit 205 persones.

Cal destacar així mateix una nova edició del programa d'activitats **Estimul'Art**, realitzat en col·laboració amb el Museu Frederic Marès i la Fundació ACE-Institut Català de Neurociències Aplicades, i adreçat de manera especial i particularitzada a persones que tenen malalties neurodegeneratives, com les que pateixen Alzheimer. L'objectiu d'aquest projecte és la realització de activitats que facilitin el record i afavoreixin els processos de reminiscència dels participants a través de l'art i de la història de la ciutat, del patrimoni material i immaterial.

Finalment, entre les activitats socialment i culturalment més inclusives, cal remarcar el paper cabdal del **Casal d'estiu**, lloc de reunió de nens de tots els orígens, alguns d'immigració molt recent, ens uns dies d'immersió intensiva en la història i el patrimoni de Barcelona, que contribueix a fer d'aquests nois i noies un pal de paller quan, ja en temps escolar, a la classe s'aborden aquests temes i d'altres de relacionats.

Pel que fa a l'**accessibilitat motora i sensorial**, el MUHBA proposa la possibilitat de fer visites adaptades i a tots els centres del Museu es pot disposar dels següents elements d'accessibilitat: aparells de FM per a activitats com les visites comentades o els itineraris. Es tracta d'aparells que consisteixen en un emissor, que utilitza l'educador/a en les seves explicacions i que poden utilitzar aquelles persones que ja tenen un audiòfon propi, a les quals es proporciona un "bucle" (els aparells els tenim a la Plaça del Rei i cal sol·licitar aquest servei amb antelació).

A més, s'ofereix al servei d'interpretació a la **llengua de signes** per a qualsevol activitat. Simplement es demana que es comuniqui per telèfon, fax o correu electrònic amb 2 o 3 dies laborables d'antelació. D'altra banda, pel que fa a l'espai MUHBA Plaça del Rei s'ofereix la possibilitat de disposar d'una cadira de rodes i d'audioguies que són utilitzables amb audiòfons (a través de sistema de bucle magnètic). A més, cal posar de relleu l'accessibilitat de la maqueta de la Plaça del Rei per a invidents i la possibilitat de tocar algunes de les peces que es troben fora de vitrines.

K) PÚBLICS

Entrades venudes

Entrades generals	386.985
Entrades reduïdes	35.089
Entrades gratuïtes	57.095
Entrades d'accés lliure	147.067

Visites a espais d'interès arquitectònic	334.442
--	---------

Tipus de visites

Exposicions permanents	543.588
Exposicions temporals	95.604
Públic de les activitats	50.955

Distribució de les visites per espais patrimonials

MUHBA Plaça del Rei	192.690
La Porta de Mar i les Termes Portuàries	13.231
MUHBA Via Sepulcral Romana	2.627
MUHBA Domus de Sant Honorat	2.399
MUHBA El Call	4.356

MUHBA Vil·la Joana	5.229
MUHBA Park Güell. Casa del Guarda	352.841
MUHBA Oliva Artés	9.026
MUHBA Casa de l'Aigua	892
MUHBA Refugi 307	11.835
MUHBA Turó de la Rovira	30.665

Distribució de les visites en els espais d'interès monumental

MUHBA Temple d'August	305.113
MUHBA Santa Caterina	29.329

L) USUARIS

Es important destacar l'esforç del Museu per eliminar la divisió entre "públics", que a partir de la introducció de les tècniques de *marketing* comercial en el camp de la cultura batega rere la divisió entre "públic general" i "públic especialitzat". Per molt que les polítiques públiques atenguin de manera preferent el primer, la divisió implícita entre "poble" i "elit", entre "culte i popular" és poc sostenible si més no en un museu de ciutat, motiu pel qual el MUHBA aposta, i així ho defensa internacionalment a través de l'ICOM i el CAMOC, per la necessitat de fer recerca i de fer alhora accessibles tots els seus formats de programació a tots els públics possibles, distingint entre formats i no entre segments d'audiència.

Usuaris de la biblioteca	287
Visites al Centre de col·leccions	2.472

Visites a l'Arxiu Arqueològic	1.076
Visites, itineraris i audicions	13.982
Programació escolar	37.879

4. COL·LABORACIONS I RELACIONS EXTERNES

A) XARXES

XARXES A BARCELONA I CATALUNYA

Cal posar de relleu l'important paper dels Amics i amigues del MUHBA i del Cercle del MUHBA.

El grup d'Amics i amigues del MUHBA és actualment un club ampli de persones especialment interessades en conèixer la història i el patrimoni de la ciutat de Barcelona, que participen de manera freqüent en les activitats generals del Museu a més de les que tenen reservades pel fet de ser Amics, i que també promouen tasques de voluntariat.

El Cercle del Museu, per la seva banda, és una entitat sense personalitat jurídica pròpia, que actua en el marc de la Fundació Barcelona Cultura i que aplega institucions i empreses arrelades a Barcelona que reconeixen el MUHBA com un instrument per preservar i donar a conèixer els senyals d'identitat de la ciutat. L'objectiu fonamental és donar suport a la promoció i foment de la cultura, des d'una visió dins la qual els museus formen part d'una estratègia per a l'impuls del coneixement, la integració social i el respecte a la diversitat cultural, i alhora generen valor a partir de les relacions entre cultura i activitat econòmica.

A més, el MUHBA també forma part d'Espais Escrits. Xarxa del patrimoni literari català, en relació a la figura i l'obra d'en Jacint Verdaguer i del projecte Vil·la Joana. Casa Verdaguer de la Literatura.

Cal esmentar l'extensa i intensa relació del museu amb múltiples entitats culturals i veïnals barcelonines, cosa que es mostra en las relacions que, amb un paper cabdal i des de fórmules diverses, han tingut entitats com les associacions i plataformes veïnals, els centres d'estudis, institucions i arxius locals amb espais del MUHBA com el

Refugi 307, el Turó de la Rovira, Oliva Artés, Vil·la Joana, Fabra i Coats, Casa de l'Aigua o ara el Bon Pastor.

A més, no s'ha d'oblidar la relació activa i regular del Museu amb l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, amb el Servei d'Arqueologia de Barcelona pel Pla Barcino i amb el Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes, com també la col·laboració amb els centres d'Estudis d'història local de Barcelona, la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic, l'Arxiu Històric del Poblenou, l'Arxiu Històric de Roquetes, i la Fundació Museu historicosocial de la Maquinista Terrestre i Marítima i de la Macosa. Ara mateix, com s'ha constatat amb les sessions dedicades a Reinventar el museu de la ciutat, s'està treballant en futurs projectes que, buscant la col·laboració amb altres entitats i institucions, aprofundeixen en la idea de dur a terme projectes de proximitat que ajudin a fer del museu un laboratori ciutadà i facilitin l'apropiació de la ciutat per part de la gent. També s'han d'esmentar les propostes amb la casa Amatller com a futur espai associat per a realitzar una mostra compartida sobre l'Eixample.

Xarxa Espais Escrits, Xarxa del Patrimoni Literari Català

El Museu forma part de la xarxa Espais Escrits i de la seva junta directiva, pels seus vincles amb la literatura a través de MUHBA Vil·la Joana, dedicada als relats literaris en un marc històric ampli. Aquest 2022 la Xarxa d'Espais Escrits ha continuat amb el projecte Clàssics catalans a les vostres biblioteques, per posar en relleu el valor de les obres de la literatura catalana i fer-les presents als clubs de lectura de les biblioteques públiques. Per segon any consecutiu, també s'han fet els cursos virtuals de dinamització per a conductors de clubs de lectura i els cursos presencials que es feien abans de la pandèmia dedicats a escriptors patrimonials. El 7 de novembre de 2022 va tenir lloc la X Jornada Tècnica d'Espais Escrits. A més a més, i coincidint amb el centenari del naixement de Joan Fuster el viatge literari va tenir lloc els dies 7 i 8 de maig i es va dedicar a l'escriptor de Sueca. Finalment, es va actualitzar el Mapa Literari Català i eixamplar amb 160 nous textos literaris, 7 nous autors i 5 noves rutes literàries, arribant a 112 autors, 2.879 espais escrits i 104 rutes literàries.

Link: <https://www.espaisescrits.cat/>

XARXES INTERNACIONALS

City History Museums and Research Network of Europe (CITYHIST Network)

Aquesta xarxa és un grup de treball promogut pel MUHBA i que està format per museus de ciutat, universitats i centres de recerca en patrimoni d'una vintena de ciutats europees. Es tracta d'una plataforma de col·laboració i un espai de debat que gira al voltant de la història i del patrimoni urbà, així com de la gestió dels museus de ciutat i del lloc institucional i social que ocupen actualment les ciutats. Aquesta xarxa va ser creada el 2010 pel MUHBA i des de llavors ha estat dirigida per aquest museu amb la col·laboració de l'Amsterdam Museum com a secretari de la xarxa.

La CITYHIST Network realitza reunions periòdiques des de 2010 i les seves sessions tenen dos eixos de debat principals. Per una banda, es comparteixen els projectes que es porten a terme, les darreres investigacions sobre història i patrimoni urbà així com la seva aplicació en l'esfera museística. Per una altra banda, es tracten les problemàtiques específiques de la gestió dels museus de ciutat, la seva relació amb la ciutadania i el seu espai institucional dins la ciutat. No es tracta tan sols de poder disposar d'un camp d'actuació més clar per als museus de ciutat sinó de poder avançar en la construcció comuna d'una personalitat compartible d'Europa. Després de la pausa obligada per la pandèmia de la covid-19, Barcelona, el MUHBA, ha acollir la reunió de la xarxa CityHist de museus de ciutat i centres de recerca en història urbana europeus els dies 10 i 11 de novembre.

Museus i centres de recerca que en 2022 formen part de la xarxa:

Frankfurt Museum, Riga History Museum, Helsinki City Museum, Amsterdam Museum, Hamburg Museum, Museu de Lisboa, Musée d'Histoire de Lyon, Stadtmuseum Berlin, Lëtzebuerg City Museum, Museum Rotterdam (convidat), Museo de Historia de Madrid, Wien Museum, Museum of Copenhagen i City Museum of Ljubljana. Centre for Urban History (Anvers), Institute for Urban History (Estocolm), Centro per lo Studio di Roma (CROMA), International Cultural Centre of Kracow, Politecnico di Torino, Oxford Brookes University (convidat) i HafenCity Universität Hamburg (convidat).

Link: <https://cityhistorymuseums.wordpress.com/>

B) CONVENIS I ACORDS

Entre el gran nombre de convenis i acords del Museu amb altres institucions destaquem els següents.

Conveni amb la Generalitat per a la gestió de la Capella de Santa Àgata i de la Domus de Sant Honorat.

Conveni amb B:SM per organitzar activitats adreçades a la ciutadania, estudis, publicacions i cicles de conferències i de concerts al Park Güell.

Conveni amb el Centre Internacional de Música Antiga (Fundació CIMA) per promoure la difusió de la música antiga a Barcelona.

Conveni amb Julià Travel (Barcelona City Tour) per l'obtenció de descomptes.

C) PROJECTES COMPARTITS

Dins de la lògica del MUHBA com a museu de ciutat, a cavall entre les polítiques culturals i les polítiques urbanes, cal destacar en un primeríssim lloc la contribució dels districtes ha estat fonamental per comptar amb recursos d'inversió per tirar endavant els projectes del Museu.

Cal esmentar per començar les propostes compartides que tenen l'objectiu de completar els quatre nous espais del museu a la Barcelona de llevant: la segona fase de les obres a Oliva Artés (projecte MUHBA ciutat metropolitana) i el projecte compartit amb l'ICUB per a la nau F de Fabra i Coats (projecte MUHBA ciutat i treball), on també hi col·laboren estretament les associacions de la Maquinista, Pegaso i Mercedes, l'AVV Bon Pastor, el Centre d'Estudis Ignasi Iglésias i els equips de recerca TIG (Treball, Institucions i Gènere) i d'Història Industrial i de l'Empresa, ambdós de la Universitat de Barcelona, el projecte Bon Pastor (futur MUHBA habitatge i ciutat) i la Casa de l'Aigua (projecte MUHBA proveïment urbà) amb el Districte de Sant Andreu i

el de Nou Barris. En aquests dos darrers espais cal també referir la participació activa des del Pla de barris.

A més dels dos districtes que actuen a la Casa de l'Aigua, el de Sant Andreu i el de Nou Barris, en l'àrea del primer s'ha de destacar que així mateix hi ha la Fundació Trinijove, que usa l'espai per a educació social, i en la del districte de Nou Barris és una entitat la que té cura de l'espai. El museu hi comparteix tasques i usos, i compta també amb el Centre d'Estudis Ignasi Iglesias i l'Arxiu Històric de Roquetes com a suports ocasionals. Per la seva banda, a Oliva Artés, l'espai laboratori del MUHBA dedicat a la metròpoli contemporània, hi ha una presència notable de les entitats, amb l'AVV i altres associacions del Poblenou, aplegades a la Taula Eix Pere IV.

Tot seguit cal esmentar el treball conjunt i regular amb el Districte d'Horta Guinardó en la cura dels espais del MUHBA al Turó de la Rovira, que també inclou la participació de l'Associació de Veïns i Veïnes del Carmel. En darrer lloc, Al Bon Pastor, la proposta de fer a les Cases Barates la secció d'habitatge del Museu és plenament compartida des del primer dia amb l'Associació de Veïns i altres entitats, inclosa la Universitat de Barcelona.

Cal així mateix referir les converses amb el Districte de l'Eixample i la Casa Amatller per ubicar en l'interior d'illa d'aquesta última un espai concertat amb el MUHBA d'explicació de l'Eixample i el modernisme i el suport del Districte de Sarrià-Sant Gervasi a diversos dels programes de MUHBA Vil·la Joana.

Convé esmentar, finalment, la col·laboració amb el Districte de Gràcia en el marc de la programació ciutadana a MUHBA Park Güell.

Tot seguit cal referir la col·laboració amb els centres d'estudis locals de Barcelona com la Taula Eix Pere IV, l'AVV Poblenou i l'Arxiu del Poblenou, en els seminaris i els projectes en format laboratori de MUHBA Oliva Artés, el Centre d'Estudis Ignasi Iglesias en diversos projectes i itineraris del MUHBA a Sant Andreu, l'Arxiu Històric de Roquetes i l'Associació per a la Memòria de Trinitat Vella, en relació amb la Casa de l'Aigua, l'AVV Bon Pastor per al projecte museístic a les Cases Barates, l'AVV Carmel al Turó e la Rovira, el Taller d'Història de Gràcia a MUHBA Park Güell, i l'AVV Vallvidrera a Vil·la Joana.

Quant als altres projectes compartits, i deixant de banda les relacions ad hoc per a una exposició o acte singular, podem destacar els següents:

Projecte de col·laboració amb la Fundació Jacint Verdaguer de Folgueroles amb la finalitat de de conservar, investigar, promoure i difondre el patrimoni tangible i intangible que va generar el poeta Jacint Verdaguer.

Projecte en col·laboració amb el museu del Disseny, el Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes, el Museu Frederic Marès, el Museu Nacional d'Art de Catalunya i el Museu de la Música per realitzar el cicle Art i Història als museus de Barcelona.

Continuació del projecte de recerca de gastronomia històrica en col·laboració amb la Universitat de Barcelona i la Fundació Alícia.

Projecte de col·laboració amb Apropa Cultura per tal de facilitar l'apropament de la cultura a persones amb diversitat funcional, en situació de vulnerabilitat i altres en situació de discriminació i risc d'exclusió social.

Projecte en col·laboració amb la Fundació ACE-Institut Català de Neurociències Aplicades i el Museu Marès per menar el programa d'activitats Estimul'Art.

Projecte en col·laboració amb l'escola Àngel Baixeras i la Fundació Catalana de l'Esplai pel Casal d'Estiu.

Projecte en col·laboració amb el Consorci d'Educació de Barcelona per a la implementació del projecte Patrimonia'm (tot i que l'edició d'aquest any es va haver de cancel·lar a causa de la covid) a més escoles de la ciutat.

Projecte de col·laboració amb el Laboratori de modelització virtual de la ciutat de l'ETSAB per a l'aixecament en escàner làser de diversos espais patrimonials del MUHBA i per a la seva restitució tridimensional.

Projecte *Europa inter urbes*. Es tracta d'un interactiu que s'esforça en rellegir la història d'Europa des de la perspectiva de les ciutats, que es porta a terme en col·laboració amb altres museus europeus de ciutat i del qual ja s'ha exhibit la primera mostra a l'Exposició Barcelona Flashback.

D) PARTICIPACIONS

Aquest 2022 el museu ha participat en diferents esdeveniments de la ciutat com el In Museum (5 de febrer), la Festivitat de Santa Eulàlia (12 de febrer), Dia Mundial de l'aigua (22 de març), La nit dels museus (14 de maig), Festa d'arquitectura (15 de maig), El dia internacional dels museus (18 de maig), Festa Verdaguer (del 13 de maig al 12 de juny), la Diada (11 de setembre), el dia de la Mercè (24 de setembre), Festival Rellisquin (2 d'octubre), Viu Montjuïc (8 i 9 d'octubre) o el 48h Open House Barcelona 2022 (22 i 23 d'octubre).

Finalment, s'ha de posar de relleu així mateix que alguns membres del personal del MUHBA formen part de diversos equips de recerca reconeguts pel ministeri:

- ARCHAIDE (ARCHAeological Automatic Interpretation and Documentation of cEramics). Participa: Emili Revilla.
- Movimiento y movilidad en el mediterráneo medieval. Personas, términos y conceptos (PGC2018-094502-B-I00). Participa: Ramon Pujades.
- Ciudad y territorio en la cartografía española: una perspectiva histórica, (CSO2017-87080-P, 2018-2022). Participa: Ramon Pujades.

- *Tectoria et pigmenta*: estudio analítico de morteros y pigmentos de las pinturas romanas del cuadrante NE de la Península Ibérica (s. II a.C.- s. VI d.C.) (HAR2017-84732-P). Participa: Lúdia Font.

E) **RELACIONS INSTITUCIONALS**

Degut al seu caràcter de museu urbà, s'ha de tenir en compte que al MUHBA es desenvolupa un treball constant no tan sols amb l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), del qual en forma part, sinó també amb les altres entitats i institucions de la ciutat; de manera molt especial, dins mateix de l'Ajuntament, amb els districtes de la ciutat, amb les institucions acadèmiques i amb els centres d'estudis locals i les associacions de veïns. A més, no cal oblidar les relacions internacionals que té el MUHBA i que, entre d'altres, es mostren en el paper que exerceix i ha exercit a la xarxa de museus europeus al llarg d'aquests anys. Per tot això, i a cavall entre les polítiques culturals i les polítiques urbanes, el nombre de visites institucionals procedents d'aquestes entitats ha sigut constant i molt elevat al llarg d'aquest any.

5. ORGANITZACIÓ

A) RECURSOS HUMANS

El museu ha estat organitzat per al seu funcionament intern en les àrees de Direcció, Administració, Projectes, Programes i Col·leccions. El personal del MUHBA a finals de 2022 l'integraven les persones següents:

Dolors Agudé, Daniel Alcubierre, María José Arnal, Pascual Bayarri, Sergi Benajas, Mònica Blasco, Quim Brugada, Jaume Capsada, Eulàlia Cartró, Carme Cazalla, Lúdia Font, Carlos Fumanal, Marta Iglesias, Jaime Irigoyen, Anna Lázaro, Teresa Macià, Mercè Martínez, Sònia Martínez, Carles Mela, Núria Miró, Elena Pérez, Carla Puerto, Ramon Pujades, Emili Revilla, Elena Rivali, Joan Roca, José Manuel Sánchez, Teresa Soldino, Edgar Straehle, Xavier Tarraubella i Dolors Xufré.

Distribució del personal	Homes	Dones	Total
Funcions directives	4	1	5
Funcions tècniques	9	10	19
Funcions administratives	2	7	9
Total	15	18	33

B) MEMÒRIA ECONÒMICA

Ingressos

Venda d'entrades i/o activitats 432.078,72

Lloguers o cessió d'espais	1.031
Subvencions i altres transferències	16.000
Patrocinis	114.000
Total	751.716,98

Despeses

Personal	2117.890,93
Despeses d'exploració	2.938.857,34
Altres Despeses	150.000
Total	5.206.748,27.

C) **OBRES I MANTENIMENT**

Aquest any 2022 continuen les obres de Casa Padellàs, previstes per al 2023, i s'ha avançat a la nau F de la Fabra i Coats, que allotjarà el futur museu del treball. També s'ha realitzat algunes intervencions a la Sala de Calderes, com a les escales, els cubicles de la planta soterrània o el muntacàrregues com a avenç de la intervenció arquitectònica futura. Dins del projecte Habitar Barcelona també s'ha avançat en les obres del projecte del futur espai MUHBA Bon Pastor.

D) **LLOGUER D'ESPAIS**

Aquest any el museu ha llogat els seus espais en un nombre total de 13 vegades per a la realització de diferents actes.

E) **PATROCINI**

Diari Ara

El Periódico

Julià Travel

6. RESUM D'INDICADORS

PÚBLIC

Entrades venudes	626.236
Entrades generals	386.985
Entrades reduïdes	35.089
Entrades gratuïtes	57.095
Entrades d'accés lliure	147.067
Visites a espais d'interès arquitectònic	334.442
Tipus de visites	
Exposicions permanents	543.588
Exposicions temporals	95.604
Públic de les activitats	50.955
Usuaris	
Biblioteca	287
Visites al Centre de col·leccions	2.472
Visites a l'Arxiu Arqueològic	1.076

COL·LECCIONS

Objectes en préstec durant l'any	31
Nombre d'incorporacions	606
Objectes totals	84.656
Registrats o inventariats el 2022	1.652
Registrats o inventariats totals	62.719
Pendants	21.937
Objectes propis exposats al museu	1.343
Exposicions permanents	842
Exposició temporal	501

COMUNICACIÓ

Pàgina web i xarxes socials	
Pàgines vistes a la web	1.374.209
Sessions	319.239
Usuaris	223.494
Seguidors a Facebook	1.060

Posts realitzats	181
Seguidors a Instagram	2.372
Posts realitzats	179
Seguidors a Youtube	1.378
Vídeos pujats	75
Visualitzacions a Youtube	29.115
Banderoles de carrer:	900
Banderoles de centre:	6
Vinils finestra:	4
Roll-ups informatius:	10
Newsletters	90
Mailing (persones interessades en rebre informació):	4.194